

2611
An. 45972
V. 22

ELENCHUS OPERUM

QUE IN HOC TERTIO TOMO CONTINENTUR.

IN II PARTE.

QUESTIONEM EVANGELIORUM LIBRI II.	4521
QUESTIONEM SEPTUDECIM IN EVANGELIUM SECUNDUM MATTHEUM LIBER VNUS.	1565
IN IOANNIS EVANGELIUM TRACTATUS CXXIV.	1579
IN EPISTOLAM IOANNIS AD PARTHOS TRACTATUS X.	1977
EXPOSITIO QUARUNDAM PROPOSITIONUM EX EPISTOLA AD ROMANOS, LIBER VNUS.	2063
EPISTOLÆ AD ROMANOS INCHOATA EXPOSITIO.	2087
EXPOSITIO AD GALATAS, LIBER VNUS.	2105

CONTENTA IN APPENDICE.

DE MIRACULIS SACRÆ SCRIPTURÆ LIBRI III.	2149
DE BENEDECTIONIBUS PATRIARCHÆ JACOB.	2199
QUESTIONES VETERIS ET NOVI TESTAMENTI.	2215
N. B. IOANNIS APOCALYPTICUM EXPOSITIO.	2317

EX TYPIS CATHOLICIS MIGNÉ, IN VICO DICTO MONTROUGE,
Juxta portam Inferni Parisiorum, Gallie : près la barrière d'Enfer de Paris.

Et qui loquebatur mecum habebat mensuram arundineam auream : in arundine aurea, homines Ecclesie ostendit, fragili quidem carne, sed aurea fide fundatos : sicut dicit Apostolus, *Habentes thesaurum in vasis fictilibus* (II Cor. iv, 7). Et superflue muri et civitas aurum mundum, simile vitro mundo : Ecclesia enim aurea est, quia fides ejus velut aurum splendet ; sicut septem candelabra, et ara aurea et phiala auree ; hoc totum Ecclesiam figuravit. Vitrum autem ad puritatem fidei retulit, quia quod foris videtur, hoc est et intus, et nihil est singulatum, sed totam perspicuum in sanctis Ecclesie. *Fundamentum muri civitatis omni lapide pretiosum. Fundamentum primum jaspis, secundum sapphirus, tertium chalcodonius, quantum smaragdus, quintum sardonyx, sextum sardius, septimum chrysolithus, octavum berillus, nonum topazius, decimum chrysoprasus, undecimum hyacinthus, duodecimum amethystus* : ideo diversitatem gemmarum in fundamentis nominare voluit, ut dona diversarum gratiarum, quae Apostolis data sunt, demonstraret ; sicut de Spiritu sancto dictum est, *Dividens singulis prout vult* (I Cor. xii, 11). Et duodecim margaritae singillatim : et unaquaeque porta erat ex una margarita : et in istis margaritis, sicut dictum est, Apostolos designavit ; qui ideo porte dicuntur, quia per doctrinam suam aeternae vitae januam pandunt. Et platea civitatis aurum mundum, ut vitrum perspicuum : et templum non vidi in ea ; Dominus enim Deus omnipotens templum ejus est et Agnus : hoc ideo, quia in Deo est Ecclesia, et in Ecclesia Deus. Civitas non indiget sole neque luna, ut luceant in ea : quia non lumine aut elementis mundi regitur Ecclesia, sed Christo aeterno sole deducitur per mundi tenebras. Claritas enim Dei illuminavit eam : et lucerna ejus Agnus est : ipse dicente, *Ego sum lumen mundi* (Joan. viii, 12) ; et iterum, *Ego sum lumen verum, quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum* (Id. i, 9). *Ambulabunt gentes in lumine ejus, usque in finem. Et reges terrae afferent gloriam : reges terrae, filios Dei dicit. Et portae ejus non claudentur die. Nox enim ibi non est : usque in aeternum. Et inferent gloriam et honorem gentium : in Christo utique credentium. Et non introibit in eam omne immundum, aut faciens abominationem et mendacium, nisi scripti in libro vitae Agni. Et ostendit mihi flumen aquae, sicut crystallum, exiens a throno Dei et Agni, in medio plateae ejus : fontem Baptismi ostendit in medio Ecclesiae, venientem a Deo et Christo. Nam quale decus civitatis esse potest, si flumen per medium plateae ejus ad impedimentum habitantium descendat ? Et ex utraque parte fluminis lignum vitae faciens fructus duodecim per singulos menses, et reddens fructum suum. Hoc de cruce Domini dicit. Nullum est lignum quod omni tempore fructificet, nisi crux quam gestant fideles, qui rigantur aqua ecclesiastici fluminis, et reddunt fructum perpetuum omni tempore. Et thronus Dei et agni in ea erit : utique a nunc in saecula. Et servi ejus servient ei, et videbunt faciem ejus : sicut dicit, *Qui me vidit, vidit et Patrem* (Id. xiv, 9) : et, *Beati mundo corde, qui ipsi Deum videbunt* (Matth. v, 8). Et nomen ejus in frontibus eorum. Et nox non erit amplius, et non egebit lumine lucernae, et lumine solis ; quoniam Dominus Deus illuminabit super eos, et regnabunt in saecula saeculorum. Omnia ista a Domini passione ceperunt. Et dixit mihi angelus : Ne signaveris verba prophetiae libri hujus : tempus enim prope est. Qui injustus est injusta faciat adhuc, et sordidus sordescat adhuc : isti sunt propter quos dixerat, *Signa quae locuta sunt septem tonitrua* (Apoc. x, 4). Et justus justitiam faciat adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc : isti sunt propter quos dixit, *Ne signaveris verba prophetiae libri hujus. Ac sic Scripturae divinae omnibus superbis, et plus mundum quam Deum amantibus signatae sunt : humilibus autem et timentibus Deum aperte sunt. Ecce venio cito, et merces mea mecum, reddere unicuique secundum opera ejus. Ego sum α et ω , primus et novissimus, initium et finis. Beati qui servant mandata haec, ut sit potestas eorum super lignum vitae, et per portas intrent**

in civitatem : qui enim non servant mandata, non per portas intrant, sed alia parte. In istis signatus est liber, de quibus sequitur et dicit, *Foris canes, et venefici, et fornicarii, et homicidae, et idolorum cultores, et omnis amans et faciens mendacium. Ego Jesus misi angelum meum testari vobis haec in Ecclesiis. Ego sum radix et genus David, stella splendida matutina. Spiritus et sponsa dicunt, Veni : nique sponsus et sponsa, Christus et Ecclesia. Qui sitit, veniat ; qui vult, accipiat aquam vitae gratis : id est, Baptisma. Testor ergo omnem audientem sermones prophetiae libri hujus : Si quis appoverit ad ea, apponet super eum Deus plagas scriptas in hoc libro : et si quis dempserit de sermonibus prophetiae hujus, demet Deus partem ejus a ligno vitae et ex civitate sancta ; scripta in libro. Hoc dicit qui testificatur haec propter falsatores sanctorum Scripturarum ; non propter eos qui simpliciter quod sentiunt, dicunt. Etiam venio cito : mons altus, in quo sanctus Joannes ascendisse se dixit, spiritus¹ intelligitur. In civitate Jerusalem, quam se ibi vidisse dicit, Ecclesia significata est. Quod in Evangelio ipse Dominus ostendit, quando dixit : *Non potest civitas abscondi supra montem posita* (Matth. v, 14). Quod autem dicit, habere eam lumen simile lapidi pretiosissimo ; in illo lapide Christi claritas demonstratur. In duodecim portis et in duodecim angelis, Apostoli intelliguntur et Patriarchae, secundum illud ; *Superedificati super fundamentum Apostolorum et Prophetarum* : et quia civitas quae describitur, Ecclesia est toto orbe diffusa, ideo per quatuor partes ejus propter Trinitatis mysterium tercia porta esse debet. In arundine aurea, homines Ecclesiae ostendit, fragili quidem carne, sed aurea fide fundatos : propter illud Apostoli : *Habentes thesaurum in vasis fictilibus*. Quod dicit civitatem auream, aram auream, et phialas aureas ; Ecclesia est propter hanc rectam. In vitro autem puritas fidei ipsius significata est. Quod autem nomina diversarum gemmarum in fundamentis nominare voluit ; dona diversarum gratiarum, quae Apostolis data sunt, demonstravit. In illis autem margaritis Apostolos designavit, quia porte dicuntur, quia per doctrinam suam aeternae vitae januam pandunt. Quod autem dicit, *Quia non vidi in ea, quia Dominus omnipotens templum ejus est, et Agnus* ; hoc ideo, quia Deus est in Ecclesia, Ecclesia in Deo. Quod vero dicit, *Quia civitas non indiget sole neque luna* ; hoc ideo, quia non videtur Ecclesia, sed Christi aeterno lumine illustratur. Ego sum lumen mundi. Reges terrae, Christianos intelligi voluit. Et crystallum, fontem Baptismi in medio Ecclesiae venientem a Deo et Christo. Quod autem dicit, *juxta flumen duodecies per singulos menses fructum* ; crux intelligitur, quae per totum annum solum omnibus mensibus, sed etiam omnibus diebus in his qui baptizantur, exhibet fructum Dei. Quod autem dicit, *Dominus Deus illuminabit illos, et regnabunt in saecula saeculorum* ; omnia ista a Domini passione ceperunt. Quod vero in superiori parte dixit, *Signa quae locuta sunt septem tonitrua* ; propter quos dixit, de quibus ait : *Ut sordidus sordescat adhuc, et qui injustus est injusta faciat adhuc. Illos autem quod ait, Ne signaveris verba prophetiae* ; propter quos dicit, *Et justos intelligi voluit. Ac sic Scripturae divinae omnibus superbis, et plus mundum quam Deum amantibus signatae sunt, humilibus autem et timentibus Deum aperte sunt. Et quia sic concludit Apocalypsis Joannis evangelista, ut dicat, Ecce venio cito ; orems ut secundum suam promissionem Dominus Jesus Christus ad nos venire, et per suam misericordiam de carcere nos mundi istius liberare, et ad suam beatitudinem pro sua pietate perducere dignetur : qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.**

¹ Ms. Petrensis, Christus.

Winn-Dixie Supermarket: Reges Restaurant

- XL. Ab Ethnicis si quid recte dictum, in nostrum usum est convertendum. 65
- XLI. Studium Scripturæ sacræ qualem animam requirat. Uyssoji proprietates. 64
- XLIH. Sacræ Scripturæ cum profana comparatio. *ibid.*
- LIBER TERTIUS. — Postquam egit in superiore libro de removenda signorum ignorantia, transit nunc S. Doctor ad considerationem ambiguitatis quæ cum in propriis tum in translatis signis occurrit. In propriis quidem ex interpunctione vocum, ex earum pronuntiatione, ex accipiti significato; quod genus ambiguitatis ex contextu sermonis, et collatione interpretum, aut ejus linguæ unde Scriptura translata est inspectione resolvit ostendit. In translatis vero signis ambiguitas contingit, cum ipsa dictio non ad litteræ sensum ponitur in Scripturis; quæ de re operosius disputat, traditque regulas quibus dignoscatur an locutio figurata sit, et siquidem figurata, quo pacto debeat explicari. Ad extremum ipsius Tichonii septem regulas singularem expendit. 65-66
- CAPUT PRIMUM. Summa superiorum librorum, et scopus sequentis. *ibid.*
- II. Ambiguitas ex verborum distinctione quo modo tollenda. *ibid.*
- III. Qua ratione expediatur ambiguitas ex pronuntiatione. Percontatio et interrogatio quo differant. 67
- IV. Ambiguitas dictionis qua ratione expediatur. 68
- V. Scripturæ figuratas locutiones ad litteram accipere servitus miserabilis. *ibid.*
- VI. Judæorum servitus sub signis utilibus. 69
- VII. Servitus gentium sub signis inutilibus. 70
- VIII. Aliter Judæi a signorum servitute liberati, aliter gentiles. *ibid.*
- IX. Quis signorum servitute premitur, quis non. Baptismus, Eucharistia. *ibid.*
- X. Unde dignoscatur an figurata sit locutio. Regula generalis. Caritas. Cupiditas. Flagitium. Facinus. Utilitas. Beneficentia. 71
- XI. Regula de iis quæ servitiam redolent, referunturque nihilominus ex persona Dei vel sanctorum. 72
- XII. Regula de dictis et factis quasi flagitiis imperitorum judicio, quæ Deo vel sanctis viris tribuuntur. Facta judicantur ex circumstantiis. *ibid.*
- XIII. Continuatio ejusdem argumenti. 74
- XIV. Error opinantium nullam esse justitiam per se ipsam. *ibid.*
- XV. Regula in figuratis locutionibus servanda. *ibid.*
- XVI. Regula de locutionibus præceptivis. *ibid.*
- XVII. Alia omnibus communiter, alia singulis seorsim præcipi. 73
- XVIII. Quo tempore quid præceptum vel licitum sit considerandum. *ibid.*
- XIX. Mali alios de suo æstiment ingenio. 76
- XX. In quavis vivendi ratione boni sui sunt similes. *ibid.*
- XXI. David quancumque in adulterium lapsus, longe fuit a libidinosorum intemperantia. 77
- XXII. Regula de Scripturæ locis, ubi laudantur facta quadam bonorum hodie moribus contraria. 78
- XXIII. Regula de locis ubi magnorum virorum peccata referuntur. *ibid.*
- XXIV. Ante omnia considerandum genus locutionis. *ibid.*
- XXV. Idem verbum non idem significat ubique. *ibid.*
- XXVI. Obscura ex locis aperiuntur explicanda. 79
- XXVII. Eundem locum varie intelligi nihil prohibet. 80
- XXVIII. Locus incertus tutius per alios Scripturæ locos quam per rationem manifestatur. *ibid.*
- XXIX. Troporum cognitio necessaria. *ibid.*
- XXX. Regula Tichonii donatistæ expenduntur. 81
- XXXI. Regula prima Tichonii. 82
- XXXII. Regula secunda Tichonii. *ibid.*
- XXXIII. Regula tertia Tichonii. Liber de Spiritu et Littera. 83
- XXXIV. Regula quarta Tichonii. *ibid.*
- XXXV. Regula quinta Tichonii. 86
- XXXVI. Regula sexta Tichonii. *ibid.*
- XXXVII. Regula septima Tichonii. 88
- LIBER QUARTUS. — Hactenus de investigando Scripturæ sensu, nunc demum agitur de disserendo. Et quidem rhetoricæ artis præcepta ad hujus libri institutum pertinere non vult Augustinus; sed tamen summa diligentia christiani oratoris partes persequitur: cui sacrarum litterarum auctores et doctores ecclesiasticos dicendi sapientia, imo et eloquentia longe præstantissimos imitandos proponit, ex eorum scriptis elocutionis exempla in vario dicendi genere subiiciens. Postremo ipsum ecclesiasten hortatur, ut in primis orationi det operam, et quod verbis docet alios, id omnino vita et moribus præ-
- stet. 89
- CAPUT PRIMUM. Rhetoricæ præcepta tradere non est hujus instituti. *ibid.*
- II. Rhetorica facultate christianum doctorem uti convenit. *ibid.*
- III. Rhetoricæ præcepta qua ætate quæve ratione disci possunt. *ibid.*
- IV. Officium doctoris christiani. 91
- V. Interest magis ut sapienter dicat christianus orator, quam ut eloquenter. Unde consequi id valeat. *ibid.*
- VI. Sapientia juncta cum eloquentia in sacris auctoribus. 92
- VII. Pulchre docet, adductis exemplis, in sacris Litteris inesse germanam eloquentiam, quæ sapientiæ adheret velut inseparabilis comes. Exempla ponuntur ex Epistolis Pauli et ex Amos propheta. Exemplum aliud sanctæ eloquentiæ ex Amos vi, 1. 93
- VIII. Obscuritas sacerdotum auctorum, licet eloquentis, non imitanda a doctores christianis. 98
- IX. Difficilia intellectu apud quos et quomodo tractantur. 99
- X. Perspicuitas in dicendo studium. *ibid.*
- XI. Quare conanti docere dicendum perspicue, non tamen insuaviter. 100
- XII. Oratoris est docere, delectare, flectere, ex Cicerone, de Oratore. Quo modo hæc tria præstare debet. 101
- XIII. Dicendo demum flectendi animi. *ibid.*
- XIV. Dictionis suavis pro ratione argumenti procuranda est. 102
- XV. Orans Deus auctori ecclesiastico ante conclusionem. 103
- XVI. Docendi præcepta non superfluo dantur ab homine, tametsi dolores efficiat Deus. *ibid.*
- XVII. Ad docendum, delectandum et flectendum pertinet triplex dicendi genus. 104
- XVIII. Ecclesiasticus orator in materia grandi semper versatur. 105
- XIX. Alias alio utendum dicendi genere. 106
- XX. Exempla ex sacris Litteris: primum, dictionis submisce; deinde, temperate; postremo, grandis: hæc tria ex Epistolis Pauli. 107
- XXI. Exempla triplicis hujus generis dictionis ex doctoribus ecclesiasticis, nempe Cyrillano et Ambrosio, desumuntur. 111
- XXII. Omnibus generibus dictio varianda est. 114
- XXIII. Quomodo intermiscenda dictionis genera. 115
- XXIV. Sublime dicendi genus quid efficiat. *ibid.*
- XXV. Temperatum dicendi genus quem in finem referri debeat. 116
- XXVI. In unoquoque dicendi genere intendere debet orator ut intelligenter, libenter et obedienter audiat. 117
- XXVII. Obedientius audiri cujus vita dictioni respondet. 118
- XXVIII. Veritati potius quam verbis studendum. Verbis contendere quid sit. 119
- XXIX. Non culpandus ecclesiastes, qui a peritioribus sumit conscriptum eloquium, quod ad populum profert. *ibid.*
- XXX. Conciliator premitat orationem ad Deum. 120
- XXXI. Excusat prolixitatem libri. 121
- ADMONITIO DE LIBRO DE VERA RELIGIONE. 121-122
- S. AURELIJ AUGUSTINI HIPPONENSIS EPISCOPI, DE VERA RELIGIONE LIBER UNUS, in quo, præmisso veram religionem non reperiri apud Paganos, neque in secta ulla præterquam in catholica Ecclesia, mox divinæ æconomie erga humanam salutem historia (quod quidem christianæ religionis caput ac fundamentum est) sic explicatur, ut Manichæorum de duobus præsertim naturis seu de mali origine et natura errores revincantur. Agitur de duplici via qua Deus hominibus consiliis, auctoritate credentes ad salutem vocat, intelligentes ratione. Quippe ratione subnixus homo ex rebus inferioribus ad Deum evehitur; imo ad ipsum prosequendum admonetur ex ipsis vitiis de quorum triplici genere prolixum hic sermonem instituit Augustinus; qui denique unum verum Deum, id est Trinitatem, Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum vera religione colendum esse concludit. *ibid.*
- CAPUT PRIMUM. Philosophi de religione aliud in scholis docebant, aliud in templis profitebantur. *ibid.*
- II. De diis quid socrates senserit. Mundus hic pro Deo habitus. 125
- III. Vera religio christiana, quæ hominibus persuasit quod illis persuaderi posse Plato non credit. *ibid.*
- IV. Philosophi qui sensibilibus toti hærent conte-

- maendi. 126
V. In quibus sectis vera religio. Munus divinum. Spiritus sanctus. *ibid.*
VI. Vera religio in sola Ecclesia catholica, quæ omnibus errantibus utilis ad proventus suos. Boni nonnunquam ex Ecclesia per seditiosos expulsi. 127
VII. Catholica Ecclesiae religio amplectenda. Quid illa profiteatur. 128
VIII. Quæ primo auctoritate ducti credidimus, postmodum ratione intelligimus. Hæretici prosunt Ecclesiae. 129
IX. Manichæorum error de duobus principiis et duabus animabus. *ibid.*
X. Historiam divinæ œconomiae erga nostram salutem narraturus, ostendit primum unde error in religione contigat, et quomodo perfecta religio Deo subveniente instauretur. 130
XI. Omnis vita a Deo. Mors animæ, nequitia. 131
XII. Lapsus et reparatio totius hominis. 132
XIII. Angelorum differentia. 133
XIV. A libero arbitrio peccatum. *ibid.*
XV. Poena ipsa peccati ad respiciendum erudimur. 134
XVI. Incarnato Verbo beneficentius homini consultum est. *ibid.*
XVII. Doctrinæ ratio in vera religione quam optima, seu Vetus, seu Novum Testamentum spectetur. 136
XVIII. Creaturæ quare mutabiles. 137
XIX. Bona sunt, sed non summa bona, quæ vitiari possunt. *ibid.*
XX. Unde animæ vitium. 138
XXI. Anima seducitur, dum fugaces corporum pulchritudines consuecatur. 139
XXII. Rerum transeuntium administratio solis impiis displicet. 140
XXIII. Omnis substantia bona. *ibid.*
XXIV. Duplici via salutis hominis consulitur, auctoritate et ratione; ac primo de auctoritatis subsidio agitur usque ad caput 29. 141
XXV. Quorum hominum seu librorum auctoritati de Dei cultu credendum. 142
XXVI. Divina providentia erga nostram salutem ad sex ætates hominis veteris ac novi. 143
XXVII. Utriusque hominis decursus in universo hominum genere. 144
XXVIII. Quæ, quibus et quo pacto tradenda. *ibid.*
XXIX. De altero salutis subsidio, scilicet ratione; quomodo hæc duce ad Deum homo evehitur: hæc primum sensibus præstare deprehenditur. 145
XXX. At ratione præstantior lux immutabilis, scilicet veritas secundum quam judicat. *ibid.*
XXXI. Deus summa ista lex est, secundum quam ratio judicat, sed quam judicare non licet. 147
XXXII. Unitatis in corporibus est vestigium, sed ipsa unitas non nisi mente conspiciatur. 148
XXXIII. Non corpora, nec sensus corporis, sed judicium mentitur. Differunt mentiens et fallens. 149
XXXIV. Conficta phantasmata quomodo judicentur. 150
XXXV. Vacandum ut Deus cognoscatur. 151
XXXVI. Verbum Dei ipsa est veritas, quia omnino implet id a quo principio unum est quicquid est unum. Falsitas non ex rebus, sed ex peccatis. *ibid.*
XXXVII. Impietas idololatriæ multiplicis orta ex amore creaturæ. 152
XXXVIII. Aliud idololatriæ genus, quo peccator triplici cupiditati servit. 153
XXXIX. Ex ipsis vitiis suis animam admoneri ut primam pulchritudinem requirat: quod primo de vitio voluptatis ostenditur usque ad caput 43. 154
XL. De pulchritudine corporum carnisque voluptate, et de peccantium pena. 155
XLI. In peccantis animæ poena pulchritudo. 156
XLII. Voluptas carnis adducit ut numeros indivisibiles queramus. An tales insint in aliquo vitali motu. 157
XLIII. In homine vis judicandi de corporum et temporum proportionem. Qui in perpetua veritate modus ordinis. 158
XLIV. Dei imago filius, ad quam facta quædam. 159
XLV. Voluptatis imbecillitas protrudit nos ad sublimiora. De superbiæ vitio usque ad cap. 49: quomodo per hoc admonemur ad amplectendam virtutem. *ibid.*
XLVI. Invictus qui id solum amat quod amanti eripi non potest, id est Deum ex toto corde, et proximum sicut seipsum. 160
XLVII. Vera proximi dilectio, quam qui inquit in victus est. 162
XLVIII. Quæ sit perfecta justitia. 165
XLIX. De curiositate deinceps, ut hoc vitio admo-
- natur ad contemplandam veritatem. 164
L. Scripturam et interpretationum ratio. Allegoria quot; lex. 165
LI. Scripturam perscrutatio in curiositatis medellam. 166
LII. Et curiositas, et alia vitia sunt occasio ad virtutem. *ibid.*
LIII. Scopi stultorum ac sapientium diversi. 167
LIV. Scripturam damnatorum quam habeant rationem ad eorum vitia. 168
LV. Epilogus exhortans ad veram religionem, et a falsa deterrens, qualis erat Manichæorum religio. Falsæ opinionis de diis. Vera religio. 169
DE PROBIS LIBRIS DE GENESI CONTRA MANICHEOS. 171-172
S. AURELIJ AUGUSTINI, HIPTONENSIS EPISCOPI, DE GENESI CONTRA MANICHÆOS LIBRI DUO. 173-174
LIBER PRIMUS. — A Manichæorum calumniis vindicator infinium Genesios, scilicet ab hoc versiculo cap. 1: *In principio creavit Deus celum et terram*, usque ad versiculum 2, cap. 2, quo Deus septimo die requiesisse dicitur. *ibid.*
CAPUT PRIMUM. In veteris Legis defensionem contra Manichæos scripturus est stilo ad imperitorum captum demisso. *ibid.*
II. Versiculus 1 cap. 1 Genesios vindicator contra obtræctantes quid faceret Deus ante mundi creationem, et unde subito placuerit ei mundum creare. *ibid.*
III. De ceteris vers. 2. 176
IV. In defensionem vers. 5 ostenditur tenebras nihil esse. *ibid.*
V. Ut intelligendum quod spiritus Dei superferbatur super aquas, juxta vers. 2. 177
VI. Materies informis ex nihilo, et ex illa omnia. 178
VII. Informis materia variis nominibus designata. *ibid.*
VIII. Reprimuntur Manichæorum calumnia de vers. 4. 179
IX. Agitur pro altera parte ejusdem vers. et pro prima parte vers. seq. 180
X. Ut recte intelligitur coepisse et transisse dies unus juxta vers. 5. *ibid.*
XI. Aquæ ut firmamento divisæ, vers. 6-8. 181
XII. Aquarum congregatio, de qua vers. 9 et 10, est ipsa earum formatio. *ibid.*
XIII. Exploditur congestio circa vers. 11. 182
XIV. Resolvuntur difficultates circa vers. 14-19. *ibid.*
XV. Aerem nebulae aquæ nomine designari vers. 20, etc. 184
XVI. Perniciosa animantia cur creata. *ibid.*
XVII. Ut intelligitur ad imaginem Dei factus homo, juxta vers. 26. 186
XVIII. Potestas hominis in bestias. 187
XIX. Ut spiritualiter accipiendus vers. 28. *ibid.*
XX. Bestias dominari, per allegoriam. *ibid.*
XXI. In vers. 31, cur dicitur, *Bona valde*. 188
XXII. Requies diei septimi per allegoriam, cap. 2, vers. 1-5. 189
XXIII. Septem dies, et septem ætates mundi. 190
XXIV. Ætates mundi quare inæquales. 193
XXV. Septem dierum altior allegoria. *ibid.*
LIBER SECUNDUS. — Persequitur expositionem Genesios ab hoc versiculo 4, cap. 2: *Hic liber creaturæ celi et terræ*, etc., usque ad illum cap. 5, quo Adam et Eva de paradiso ejiciuntur. Ad extremum Ecclesie dogmata cum Manichæorum erroribus confert. 195-196
CAPUT PRIMUM. Recitatio secundi et tertii capitis Genesios. *ibid.*
II. Genesis ad litteram ubique non potest exponi. 197
III. Viride agri quid designat, vers. 5, cap. 2. *ibid.*
IV. Quid sit, *Nondum pluerat super terram*, vers. 5. 198
V. Fons irrigans terram allegorice. Superbia quid est. 199
VI. Invisibilia quibus vocabulis signantur. 200
VII. Lilius quid habeat mysterii. *ibid.*
VIII. Insufflatio spiritus quid, quia in Scripturis dicitur spiritus hominis. 201
IX. Paradisi deliciae quid allegorice. 202
X. Flumina quatuor quid notent. 205
XI. Opera hominis in paradiso; mulier in adiutorium facta. 204
XII. Sopor adque juncta Eva, quid sibi velit. 205
XIII. Spirituale conjugium in homine. 206
XIV. Serpens diabolus, Eva affectus. *ibid.*
XV. Tentatio quomodo deficiat. 207
XVI. Disconsensio, ambulatio, percontatio quid signent. 208
XVII. Rejectione culpæ et serpentis; cæca. 209
XVIII. Serpens cum Eva immixtus. 210
XIX. De poenis mulieri inflictis. *ibid.*

- XX. De vii pœna. 211
 XXI. Quare post transgressionem Adam vitam vocaverit ipsam Evam, et de pellicearum tunicarum si-
 gnificatione. 212
 XXII. Expulsio Adæ quid allegorice. 215
 XXIII. Cherubim et iramea versatilis quid notent. 214
 XXIV. Adam Christus, Eva Ecclesia. 215
 XXV. Hæretici et Manichæi maxime, per serpentem designati. 216
 XXVI. Serpens hæreticus Manichæus. 217
 XXVII. Adæ lapsus et pœna allegorice. 218
 XXVIII. Per epilogum singulas reiecit Manichæorum calumnias. *ibid.*
 XXIX. Confert Ecclesiæ dogmata cum Manichæorum erroribus. 219
 S. AURELII AUGUSTINI, HIPPOXENSIS EPISCOPI, DE GENESI AD LITTERAM IMPERFECTI LIBER. 219-220
 Tractat initium Geneseos usque ad huncce versicu-
 lum 26 : *faciamus hominem ad imaginem, etc.* *ibid.*
 ADMONITIO IN SUBSEQUENTES DE GENESI AD LITTERAM
 LIBROS DUODECIMI. 215-216
 S. AURELII AUGUSTINI, HIPPOXENSIS EPISCOPI, DE GENESI AD LITTERAM LIBRI DUODECIMI. *ibid.*
 LIBER PRIMUS. — Expenditur initium Geneseos, cap. 1, vers. 1 : *In principio fecit Deus cœlum et terram*, usque ad vers. 5 : *Et vocavit Deus lucem diem*, etc. *ibid.*
 CAPUT PRIMUM. In Scriptura quid considerandum. *ibid.*
 II. Quomodo dixit Deus, *Fiat lux*, an per creaturam, an per aeternum verbum. 218
 III. Quid sit lux illa; curve non dictum, *Fiat cœlum*, etc., sicut, *Fiat lux*. Responsio prima. *ibid.*
 IV. Altera responsio ad superiorem questionem. 219
 V. Informem esse creaturam intellectualem, nisi perficiatur conversa ad divinum verbum, spiritus sanctus cur super aquam terræ dictus est antequam narraretur dixisse Deum, *Fiat lux*. *ibid.*
 VI. Trinitas insinuat cum in inchoatione, tum in perfectione creaturæ. 220
 VII. Spiritus Dei cur dictus est superferri super aquam. 221
 VIII. Dei amor in creaturas spectat eis ut sint et ut maneat. *ibid.*
 IX. Utrum in tempore dictum sit, *Fiat lux*, an sine tempore. *ibid.*
 X. Quomodo dies unus peractus fuit, sive in creatione, sive post creationem lucis. Primus explicandi modus improbat. Secundus dicendi modus difficultatibus implicatur. 223
 XI. De solis officio nova difficultas in superiore modo dicendi. 224
 XII. Alia difficultas de successione trium dierum et noctium ante solis creationem. Congregatio aquarum quomodo facta. 225
 XIII. Aqua et terra quando creatæ. 226
 XIV. Ratio cur in primo versiculo Geneseos subintelligatur materia informis. *ibid.*
 XV. Materia origine, non tempore formam præcedit. 227
 XVI. Alia ratio explicandi quomodo dies et nox facta fuerit, emissionem scilicet et contractionem lucis, non probatur. *ibid.*
 XVII. De spirituali luce difficultas, quomodo in ea sit vespera et mane, divisioque a tenebris. 228
 XVIII. Quomodo Deus operatur. 229
 XIX. In obscuris scripturæ locis nihil temere asserendum. *ibid.*
 XX. Genesim cur interpretetur sententias varias proferendo, non aliquam unam asserendo. 231
 XXI. Quis fructus huiusmodi interpretationis, quam nihil temere asserit. 232
 LIBER SECUNDUS. — De eo quod scriptum est cap. 1, vers. 6 : *Et dixit Deus, Fiat firmamentum*, etc., usque ad vers. 19 : *Et factum est vesper, etc.* Nonnulla in fine contra Genethliacos. 233-234
 CAPUT PRIMUM. Firmamentum in medio aquarum quid. *ibid.*
 I. Aquas supra sidereum cœlum esse quidam negant. *ibid.*
 II. Aer terra superior. *ibid.*
 III. Igis superior aere. 233
 IV. Aquæ supra cœlum aerium, quod firmamentum appellari quidam observavit. *ibid.*
 V. Aquæ supra cœlum etiam sidereum. 236
 VI. De eo quod additum est, *Et fecit Deus*, etc., an eo declararetur Filii Dei persona. 237
 VII. De eadem re. 238
 VIII. De luce cur non additum, *Et fecit Deus*, sicuti sol et de aliis creaturis dicti. 239
 IX. De figura cœli. 240
 X. De cœli motu. 241
 XI. De vers. 9 et 10, ubi explicat quid de terra in familiaritate intelligi debuit. 273
 XII. De vers. 11, 12 et 13, quare seorsum de heretis et lignis dictum sit, *Et factum est sic*, etc. 273
 XIII. De vers. 14, 15, etc., cur luminaria die quarto condita. *ibid.*
 XIV. Quomodo luminaria sunt in signa et tempora, in dies et annos. 274
 XV. Luna qualis creata fuerit. 275
 XVI. An sidera æqualiter fulgeant. 277
 XVII. In Genethliacos. 278
 LIBER TERTIUS. — De vers. 20 : *Et dixit Deus, educam aquas*, et reliquis usque ad primi capitis finem. 279-280
 CAPUT PRIMUM. Animalium ex aquiseductio prius narratur quæ quæ de terra. Quod aqua aeri, aer cœlo proximam elementum sit. *ibid.*
 II. Cades diluvio perisse, et aerem in aquæ naturam transisse. *ibid.*
 III. De elementorum commutatione sententiæ. Aer in Genesim historia non prætermisus. *ibid.*
 IV. Quinque sensus ad quattuor elementa referri. 281
 V. Et ad quattuor elementa varie se habet sentiendi vis in quinque sensibus. 282
 VI. Aeris elementum non esse prætermisum a scriptore Geneseos. *ibid.*
 VII. Volatilia ex aquis non inmerito dicuntur creata. *ibid.*
 VIII. Hepilia animalium vivarum pisces cur appellati. 283
 IX. Quod quidam philosophi cuique elemento sua animalia tribuerunt. 284
 X. Concesso dæmones esse aëria animalia, nihil detrahitur Scripturæ decenti producta fuisse ex aquis volatilia. Vent, tonitrua, nubes, pluvia, nix, grando, screatilis. *ibid.*
 XI. Tractantur vers. 24 et 25, ubi de variis animalium generibus creatis de terra. 285
 XII. Quid secundum genus, quod de quibusdam creaturis, non de homine dicitur. 287
 XIII. Benedictio cur solis aquatilibus sicut homini impartita. Officium gignendi. 288
 XIV. De insectorum creatione. *ibid.*
 XV. De creatione animalium venenatorum. 289
 XVI. Bestiæ invicem nocentes cur creatæ. *ibid.*
 XVII. Scrupulus de corporibus mortuorum devoratis. 290
 XVIII. Spine et tribuli lignaque infructuosa cur et quando creata. *ibid.*
 XIX. Cur in solius hominis creatione dictum, *Faciamus*. 291
 XX. In quo homo factus sit ad imaginem Dei. Cur de hominis creatione non dicitur, *Et sic est factum*. 292
 XXI. De hominis immortalitate difficultas ex cibo ipsi præstito. 293
 XXII. Opinio quorundam animæ creationem signari libris verbis, *Et fecit*, etc., corporis vero istis, *Et facti sunt*, etc. *ibid.*
 XXIII. Quo spectet illud vers. 30, *Et sic est factum*. 294
 XXIV. Cur de homine non singularim, uti de cæteris, dictum sit, *Fecit Deus quia bonum est*. *ibid.*
 LIBER QUARTUS. — Tractatur initium cap. 2 Geneseos; postquam nonnulla de senarii numeri perfectione, movetur questio rursum, circa vers. 5 cap. 1, quomodo scilicet creata luce, facta sit vespera et factum mane, sicut dies numerati usque ad sextum et septimum. 295-296
 CAPUT PRIMUM. Dies sex quomodo accipiendi. *ibid.*
 II. De senarii numeri perfectione. *ibid.*
 III. De eo quod scriptum est sap. xi, 21, *Omnia in mensura*, etc. 299
 IV. In Deo esse mensuram sine mensura, numerum sine numero, et pondus sine pondere. *ibid.*
 V. In Deo esse existat ratio mensuræ, numeri et ponderis, ad quam disposita sunt omnia. 300
 VI. Qui creabat Deus nuda omnia disponeret. 301
 VII. Senarii numeri perfectionem quomodo certantes. *ibid.*
 VIII. Quis Dei in die septimo ut intelligenda. *ibid.*
 IX. Quo sensu Deus requiescere dicitur. Tristitia in-
 dabilis. 302
 X. Questio an ipse Deus proprie requiescere potuerit. 303
 XI. Quomodo utrumque constat, Deum in die septimo requiesvisse, et tunc usque operari. *ibid.*
 XII. Alia ratio conciliandi scripturam de requie et de continua operatione Dei. 304
 XIII. De sabbati observatione. Sabbatum christianum. 305
 XIV. Cur Deus sanctificaverit diem quietis suæ. 306
 XV. Solvitur questio superius proposita. 307
 XVI. Dei requies ab operibus suis in septimo die. 307
 XVII. Quis nostra in Deo. 307
 XVIII. Septimus dies cur mane habuerit, non vespe-
 ram. 308

- XIX.** Alia ratio qua intelligitur septimus dies habuisse mane sine vespera. 310
XX. Dies septimus an creatus. *ibid.*
XXI. De luce quæ ante luminaria fuit ad vicissitudinem diei et noctis. 311
XXII. Lux spiritualis quomodo diei et noctis vicissitudinem exhibuisse intelligitur. *ibid.*
XXIII. Cognitio rerum in Verbo Dei et in seipsis. 312
XXIV. Scientia angelorum. 315
XXV. Cur sex diebus non addatur nox. *ibid.*
XXVI. Numerus dierum quomodo accipiendus. 314
XXVII. Citati dies hebdomadæ longe dispares septem diebus Genesios. *ibid.*
XXVIII. Interpretatio data de luce et die spirituali non existimetur impropria et figurata. *ibid.*
XXIX. In angelica cognitione dies, vespera et mane. 315
XXX. Nihil ignobilior angelica scientia, licet in hac sit vespera et mane. *ibid.*
XXXI. Initio creationis rerum quomodo non simul dies, vespera et mane in angelica cognitione. 316
XXXII. Si tunc ista omnia simul in Angelorum scientia, saltem non sine quodam ordine fuerunt. *ibid.*
XXXIII. An simul omnia, an per intervalla dierum creata fuerint. 317
XXXIV. Omnia et simul facta, et nihilominus per sex dies facta. 319
XXXV. Conclusio de diebus Genesios. 320
LIBER QUINTUS. — De eo quod scriptum est in cap. 2 Genesios, v. 4: *hic est liber creaturæ cæli, etc.*, usque ad illud, v. 6: *Fons autem ascendebat de terra.* 321-322
CAPUT PRIMUM. Sex vel septem Genesios dies unus diei repetitione numerari potuisse. *ibid.*
Viridæ agri cur additum. *ibid.*
Ex narrationis ordine intelligitur omnia simul creata fuisse. *ibid.*
Cur fenum antequam exoriretur factum fuisse dicitur. 323
**Ordo creationis rerum per sex dies, non interval-
 lis temporum, sed connexionem causarum.** 323
De versiculo, Non enim pluerat, etc. An intelli-
 gendum omnia simul creata esse. 327
De fonte qui rigabat totam terram, etc. 328
**Quæ Scriptura reticet, quatenus conjectando pro-
 ferre juvat.** 329
Difficultas de fonte terram universam irrigante. *ibid.*
Fons ille terram totam rigans ut intelligendus. *ibid.*
**Rerum creationem primam factam esse sine tem-
 poris mora; administrationem non ita.** 330
Opera Dei sub triplici consideratione. 331
Omnia antequam fierent, in Sapientia Dei. *ibid.*
**Illud ex Joanne, Quod factum est, etc., quomodo
 distinguendum.** *ibid.*
Omnia diuina vita sunt in Deo. 332
Deum facillime mente percipimus quam creaturas. 333
Ante secula, a seculo, in secula. *ibid.*
**Creatura plures nobis ignota. Qua ratione a
 Deo et ab angelis noscuntur. Cognitio matutina et
 vespertina.** 334
**Angeli Dei nuntii mysterium regni cælorum no-
 verunt a seculis.** *ibid.*
Deum adipe operari. 333
Omnia gubernari divina providentia. 336
Argumenta divinæ providentiæ. 337
**Quomodo Deus omnia simul creaverit, et nunc
 usque operetur.** *ibid.*
LIBER SEXTUS. — In vers. 7 cap. 2 Genesios: *Et facti
 sunt homines pulcherrimi de terra, etc.*, quomodo seu
 quando de limo formatus fuerit homo intelligitur;
 tum dilata tantisper consideratione antequam, dicitur
 de corpore Adami. 339-340
CAPUT PRIMUM. An *facti* et *facti* Deus, etc., de prima
 hominis formatione facta die sexto, an de altera po-
 terius et per temporis intervalla facta intelligendum. *ibid.*
Hæc exploratur ex textibus Scripturæ. *ibid.*
Eadem quaestio ex aliis locis Scripturæ discutitur. *ibid.*
Idem expenditur ad Gen. n. 8-9. 341
De eadem re. *ibid.*
**Sententiam suam huiusmodi explicat, ne male intel-
 ligatur.** 342
Dici non posse animas prius creatas quam corpora. 343
**Difficultas de voce Dei ad hominem sexto die di-
 recta.** 344
**Jeremias quomodo Deo nobis antequam formatus.
 merita ponit in statum.** *ibid.*
Hæc variis modis existens. 346
**Opera creationis die sexto quomodo et jâta tota
 summa; et adhuc inchoata.** *ibid.*
- XII.** Corpus hominis an singulari modo a Deo formatum. 347
XIII. Qua ætate aut statua conditus fuerit Adam. 348
XIV. Rationes causales mundo primum inditæ ejus
 generis fuerint. 349
XV. Primus homo non aliter quam primordiales cause
 haberent, formatus fuit. *ibid.*
XVI. In rei natura est ut quid esse possit, ut futurum
 sit nuntiari in Dei voluntate. 350
XVII. Ex futuris quænam vere futura. *ibid.*
XVIII. Colligitur Adamum non formatum fuisse contra
 quam erat in primordialibus causis institutum. 351
XIX. Adamo non spirituale, sed animale corpus a Deo
 formatum est. *ibid.*
XX. Difficultas contra superiorem sententiam. Opinio
 corpus Adami prius animale, postea spirituale fa-
 ctum fuisse in paradiso. 352
XXI. Exploditur illa opinio. *ibid.*
XXII. Adamum peccato mortem anime, non corporis
 meruisse, quidam non recte arbitantes. 353
XXIII. In eos qui dicunt Adæ corpus ex animali spiri-
 tuale factum in paradiso. *ibid.*
XXIV. In reavatione quomodo id recipimus, quod
 Adam perdidit. *ibid.*
XXV. Adæ corpus mortale simul et immortale. 354
XXVI. Corpus Adæ et nostrum diversa. *ibid.*
XXVII. Quomodo mente et corpore ad id reavamur,
 quod Adam perdidit. 355
XXVIII. Adam licet spiritualis mente, corpore fuit ani-
 malis etiam in paradiso. *ibid.*
XXIX. De anima tractandum in sequenti libro. 356
LIBER SEPTIMUS. — Illud Genesios cap. 2, vers. 7: *Et
 favit in faciem ejus flatus vitæ, etc.*, illustratur
 uberrima tractatione de anima. 358-356
CAPUT PRIMUM. De anima tractatio suscipitur. *ibid.*
I. Animam non esse ejusdem nature cum Deo ex
 proposito Scripturæ loco arguitur. *ibid.*
II. Orgetur idem argumentum. 357
IV. Deum sufflando non fecisse de seipso animam, nec
 de elementis. 358
V. An anima ex nihilo. *ibid.*
VI. An ut corporis, ita et animæ præcesserit aliqua
 materies. *ibid.*
VII. Dici non posse qualis fuisset illa materies animæ. 360
VIII. Beatam fuisse materiem illam admitti non potest. *ibid.*
IX. Neque illam materiem esse quandam irrationa-
 lem animam. 360
X. Ex morum similitudine non efficit ut anima hominis
 in pecus transeat. *ibid.*
XI. Fictitiæ quarundam animarum transmigrationses.
 Manichæorum deterior quam philosophorum opinio. 361
XII. Anima non est ex corporeo elemento. 362
XIII. Medicorum sententia de corpore humano. *ibid.*
XIV. Animam non esse ex elementis. 363
XV. Anima incorporea. *ibid.*
XVI. Cur dictum sit, *Factus est homo in animam vi-
 tam.* *ibid.*
XVII. In faciem hominis cur dicitur Deus sufflasse. 364
XVIII. Tres ventriculi cerebri. *ibid.*
XIX. Animæ præstantia supra res corporeas. *ibid.*
XX. Aliud anima, aliud organa corporis. 365
XXI. Anima neque ullo ex corpore, neque ulium cor-
 pus est. *ibid.*
XXII. An causalis ratio animæ fuerit condita in diebus
 Genesios. 366
XXIII. An illa causalis ratio animæ fuerit inserta in hu-
 gelica natura. 368
XXIV. Anima an creata sit priusquam corpori inserta. *ibid.*
XXV. Anima si extra corpus existeret, an strophe nata
 ad corpus venerit. *ibid.*
XXVI. Anima si proprio nutu corpori inserta, non fuit
 præscia futuri. Liberum arbitrium. 369
XXVII. Animam naturali appetitu ferri in corpus. *ibid.*
XXVIII. Difficultates, cum dicitur animam Adæ non
 prius creatam quam ejus corpori inspiratam fuisse. 370
LIBER OCTAVUS. — De eo quod legitur Gen. 2, vers. 8:
Et plantavit Deus paradisum in Eden; etc., usque
 ad illud, vers. 17: *De ligno autem cognoscendi bo-
 num et malum non manducabitis de illo, etc.* 371-372
CAPUT PRIMUM. Paradisus in Eden plantatus et proprie
 et figurate accipiendus. *ibid.*
I. Genesim alias contra Manichæos cur secundum alle-
 goriam exposuerit. 373
II. De vers. 8 et 9, ubi rursus de creatione ligni. 374
IV. De altera parte, vers. 9, lignum vitæ et vero trea-
 tum esse, et sapientiam figurasse. 375
V. De eodem ligno vitæ, ipsam et figuram, et nihilo-
 minus rem veram fuisse. 376
VI. Lignum scientiæ boni et mali arbor veræ et in-

- noxia. obedientia. inobedientia. 377
- VII. De vers. 10, 11, 13 et 14: illic accipienda esse vera humilia. Tiberis prius Abula. Nilus, qui prius Geca. Gauges, qui prius Rhison 378
- VIII. De vers. 15: an homo positus in paradiso ut agriculturæ operam daret. 379
- IX. Agriculturæ opus allegorice. *Ibid.* 380
- X. Quid sit, *1. Operaretur et custodiret.* 382
- XI. Cur hic addita dictio, *Dominus*. Dominus verus. 382
- XII. Hominem non posse quidquam boni agere sine Deo. Discessus a Deo. *Ibid.*
- XIII. Cur homo prohibitus a ligno scientiæ boni et mali. inobedientia. 385
- XIV. Ex divini præcepti contemptu experientia mali. 384
- XV. Lignum scientiæ boni et mali cur sic appellatum. 385
- XVI. Hominem ante mali experimentum potuisse intelligere quid esset malum. 386
- XVII. An utrique, Adamo et Evæ, datum sit præceptum. 387
- XVIII. Quomodo Deus locutus sit homini. *Ibid.*
- XIX. Ut intelligatur locutus Dei in creaturis, quid in primis de ipso sentiendum. *Ibid.*
- XX. Creatura corporalis loco et tempore, spiritualis tempore tantum, Creator ipse neutro modo majabilis. 388
- XXI. Quomodo Deus immotus moveat creaturas, exemplo aulicæ deprehendi. *Ibid.*
- XXII. Quomodo Deus moveat, quomodo anima. 389
- XXIII. Deus semper quietus, omnia tamen agens. *Ibid.*
- XXIV. Quædam beatis angelis subdite creature. 390
- XXV. Natura universalis, partesque ejus quomodo administrantur. *Ibid.*
- XXVI. Deus semper idem et immotus administrat omnia. 391
- XXVII. Quomodo locutus sit Deus Adæ. 392
- LIBER sextus.** — De eo quod legitur Gen. cap. 2, vers. 18: *Et dixit Dominus Deus: Non est bonum hominibus esse solum*, etc., usque ad illud, vers. 24: *Et erant duo in carne una.* 393-394
- CAPUT PRIMUM.** Cur dictum sit, *Et finxit Deus adhuc de terra*, etc. De terræ vocabulo. *Ibid.*
- II. Quomodo id locutus sit Deus, *Non est bonum*, etc. *Ibid.*
- III. Mulier in adiutorium propter sobolem facta. 395
- IV. Quare non coierint primi parentes in paradiso. *Ibid.*
- V. Mulier facta in adiutorium non alia quam sobolis causa. 396
- VI. Filiorum successio qualis sit Adam non peccasset. *Ibid.*
- VII. Mulier pariendo causa, unde laudabilis virginitas et nuptiæ. Matrimonii triplex bonum. 397
- VIII. Fuga vitiorum in contraria. *Ibid.*
- IX. Mulier propter gignendos filios, etiamsi ex peccato non fuisset necessitas moriendi. 398
- X. Libidinis morbus ex peccato. *Ibid.*
- XI. Feminæ sexus confirmatus propter sobolem, non tamen cum libidine, nisi homo peccasset, procreandum. Obedientia. 400
- XII. Animalia vere adducta esse ad Adam, ut iis nomina imponeret; sed hac re gesta aliquid figurari. *Ibid.*
- XIII. Formatio mulieris eo modo quo narratur facta est, ut quidpiam præntiaretur. 402
- XIV. Quomodo animalia adducta ad Adam. *Ibid.*
- XV. Formatio mulieris non per alium quam Deum. 403
- XVI. Tarditas ingenii humani non assequitur opera Dei. 404
- XVII. Mulieris formande ratio an in hominis causali conditione ad sextum diem pertinere præexistat. 405
- XVIII. Mulieris formande ratio sic præexistebat uti erat mysterio conveniens. 406
- XIX. Ecclesiæ Adæ. 408
- LIBER decimus.** — Tractatur de animarum origine. 407-408
- CAPUT PRIMUM.** Animarum mulieris ex anima viri factam esse quorundam opinio. *Ibid.*
- II. Quid in superioribus investigatum circa originem animæ. 409
- III. originis animarum triplex modus. 410
- IV. De animæ natura et origine quid certum. 411
- V. Anima nec ex Angelis, nec ex elementis, nec ex Dei substantia. *Ibid.*
- VI. Opiniones de anima ducæ ad Scripturæ testimonia expendendæ. 412
- VII. Utrî opinioni faveat illud, *Sortitus sum animam bonam*, etc. 415
- VIII. Neutri sententiæ adversari illud, *Auferes spiritum*, etc. *Ibid.*
- IX. Item illud, *Et convertatur*, etc., inter utramque opinionem consistere. 414
- X. Questio de anima non facile solvitur ex Scripturis. 415
- XI. An utrique sententiæ possit accommodari illud, *Per unum hominem*, etc. Baptismus infantium. *Ibid.*
- XII. Carnalis concupiscentiæ causam non in carne sola, sed etiam in anima esse. 416
- XIII. Illa sententiæ de concupiscentiæ carnis, quam sit expedita. Peccata putaverim. 417
- XIV. Argumentum pro opinione animarum ex traducere desumptum ex reatu et baptismo parvulorum, discutitur. 418
- XV. Idem argumentum penitus examinatur 419
- XVI. De eodem argumento. 420
- XVII. Testimonium ex libro sapientiæ in utramque partem tractatur. *Ibid.*
- XVIII. De anima Christi, an possit in ipsum convenire illud, *Fuer autem ingenuus e. em*, etc. 421
- XIX. Anima Christi non vult in humilis Abraham, idcirco non est ex traducere. 423
- XX. Ad argumentum nunc allatum quid respondendum pro defendentibus animarum traducere. *Ibid.*
- XXI. Christum, si in Abraham secundum animam teisset, non potuisse non decimari. 425
- XXII. Utriusque opinionis de animæ origine accommodatur locus ille Joannis, *Quod natum*, etc. *Ibid.*
- XXIII. Ex duabus de anima sententiis quænam præponderet. Consuetudo Ecclesiæ in Baptismo parvulorum. *Ibid.*
- XXIV. Quid cavendum his qui opinantur animas esse ex traducere. 426
- XXV. Tertullii in error ex anima. 427
- XXVI. De animæ incrementis quod Tertulliano visum. *Ibid.*
- LIBER undecimus.** — In illud cap. 2 Genesios, vers. 25: *Et erant mudi*, etc., et in totum cap. 3, ejus illustrandi causa dicitur de conditione et casu diaboli. 429-430
- CAPUT PRIMUM.** Recitatio textus Genesios, explicatur vers. 25, cap. 2. *Ibid.*
- II. Serpentis sapientia qualis et unde. 430
- III. Diabolus nemini per serpentem tentare permittitur. 431
- IV. Tentatio hominis quare permittitur. *Ibid.*
- V. Homo a tentatore dejectus, quia superbus. 432
- VI. Cur deus permiserit hominem tentari. *Ibid.*
- VII. Cur homo non talis creatus, qui nollet unquam peccare. 433
- VIII. Quare creati qui præsciebantur futuri mali. *Ibid.*
- IX. De eadem difficultate. 434
- X. Malorum voluntatem in bonum convertere potest Deus; quare non faciat. *Ibid.*
- XI. Malum peccatis non indiget Deus, sed ex eis consilii bonorum salutem. *Ibid.*
- XII. Cur tentatio per serpentem fieri permittitur. 435
- XIII. In Manichæos qui diabolum in creaturis Dei censeri nolant. 436
- XIV. Causæ rûinæ angelicæ. Superbia; invidia. *Ibid.*
- XV. Superbia et amor privatus fontes malorum. Amores duo. Civitates duæ. Opus de Civitate Dei pollicetur. *Ibid.*
- XVI. Diabolus quandoque lapsus sit. 437
- XVII. An beatus fuerit diabolus ante peccatum. 438
- XVIII. Homo ante peccatum quomodo beatus fuerit. *Ibid.*
- XIX. Angelorum conditio. 439
- XX. Opinio de diabolo creato in malitia. *Ibid.*
- XXI. Refellitur hæc opinio. 440
- XXII. Opinionis ejusdem fundamenta convelluntur. *Ibid.*
- XXIII. Ut intelligendum est diabolum in veritate nunquam stetit. 441
- XXIV. De corpore mystico diaboli intelligendum esse illud, *Quomodo cecidit*, etc. *Ibid.*
- XXV. De eodem corpore diaboli dictum esse illud, *Tu es signum*, etc. Paradisus Ecclesiæ. 442
- XXVI. Conclusio de diaboli conditione et lapsu. 443
- XXVII. De tentatione diaboli per serpentem. *Ibid.*
- XXVIII. An serpens verba prolata intellexerit. 444
- XXIX. Serpens cur dictus prudentissimus. 445
- XXX. Colloquium serpentis cum muliere. 446
- XXXI. Ad quid aperti oculi Adami et Evæ. 447
- XXXII. Mortalitatæ et libidinis origo. Ficulnea succia et tortia. 448
- XXXIII. Vox Dei ambulantis in paradiso. 449
- XXXIV. Adam ob nuditatem sese abscondens interrogatur a Deo. 450
- XXXV. Excusationes Adami et Evæ. 451
- XXXVI. Maledictio serpentis. 452
- XXXVII. Pœna mulieris. 453
- XXXVIII. Pœna Adami et nomen mulieri impositum. 454
- XXXIX. Tunica pelliceæ. Exprobratio superbiæ. 455
- XL. Expulsio et paradiso. Excommunicatio. 456
- XLI. Opiniones de hominis peccato; quæ fuerit. 457
- XLII. An Adam crederetur serventi, quare ratione ad peccandum inductus sit. *Ibid.*

LIBER DE DECEMUS. — De paradiso et tertio celo quo raptus est Paulus, deque multiplici visionum genere disputatur. 433-434

CAPUT PRIMUM. De paradiso locus Apostoli examinandus. *Ibid.*

II. Apostolum potuisse nescire an extra corpus paradisi viderit, si viderit in ecclasi. 433

III. Apostolum certum se vidisse tertium celum, incertum quomodo viderit. *Ibid.*

IV. Vere tertium celum fuisse illud quo raptus est Apostolus. Difficultas quomodo Apostolus certus sit de celo viso, et incertus de modo quo visum fuit. 436

V. Eadem difficultas evadatur. 437

VI. Visionum genera tria. 438

VII. Genus visionum: corporale, spirituale, intellectuale. Corporale proprie et translate. spirituale pluribus modis. 439

VIII. Unde spirituale dicitur visionum genus secundum. 460

IX. Prophetiam ad mentem pertinere. 461

X. Intellectuale genus visionis. *Ibid.*

XI. Corporalem visionem referri ad spirituales, hanc vero ad intellectuales. 462

XII. Cor oralis et spiritualis visio. 463

XIII. An insit in anima vis divinationis. 464

XIV. Intellectualis visio non fallit. In aliis falli non semper est periculosum. 465

XV. Somnia venerea sine peccato contingere. 466

XVI. Corporalium similitudines a spiritu in seipso formati. *Ibid.*

XVII. Similitudines animo expresse unde innotescant demonibus. Visiones quaedam mirae. Parnetici. Puer egrotans. 467

XVIII. De visionum causis. 469

XIX. Unde nascuntur visiones. 470

XX. Visa quae a corpore occasionem habent, non tam exhiberi a corpore. *Ibid.*

XXI. Visa corporalibus similia in quae anima rapitur, non ideo esse naturae diversae. 472

XXII. Quomodo contingant visa illa, ex quibus divinationes occulto instinctu seu casu fiunt. *Ibid.*

XXIII. Spirituales naturam, ubi tam multis causis similitudines corporaliu formantur, in nobis existere. 473

XXIV. Visionem intellectualem spirituali, spiritalem corporali prestare. 474

XXV. Solum intellectualem visionem non fallere. 475

XXVI. Raptus animae duplex, spirituali visione et intellectu. 476

XXVII. Quo genere visionis Deus a Moysse visus. 477

XXVIII. Tertium celum et paradisi de quo Apostolus, posse intelligi tertium genus visionis. 478

XXIX. An ut plures celi, ita in spirituali et intellectu. *Ibid.*

XXX. In spirituali genere visionis alia visa quasi divina, alia humana. 479

XXXI. In intellectu. *Ibid.*

XXXII. In intellectu. *Ibid.*

XXXIII. In intellectu. *Ibid.*

XXXIV. In intellectu. *Ibid.*

XXXV. In intellectu. *Ibid.*

XXXVI. In intellectu. *Ibid.*

XXXVII. In intellectu. *Ibid.*

XXXVIII. In intellectu. *Ibid.*

XXXIX. In intellectu. *Ibid.*

XL. In intellectu. *Ibid.*

XLI. In intellectu. *Ibid.*

XLII. In intellectu. *Ibid.*

XLIII. In intellectu. *Ibid.*

XLIV. In intellectu. *Ibid.*

XLV. In intellectu. *Ibid.*

XLVI. In intellectu. *Ibid.*

LIBER SEPTIMUS. — Questiones in Iudices. 791-792

DE SUBSEQUENTI ANNOTATIONUM IN JOB OPERE. 282

S. AURELI AUGUSTINI, HIPONENSIS EPISCOPI, ANNOTATIONUM IN JOB LIBER UNUS. *Ibid.*

ADMONITIO IN LIBRUM CUI TITULUS *Speculum*. 887-888

S. AURELI AUGUSTINI, HIPONENSIS EPISCOPI, DE SCRIPTURA SACRA SPECULUM. *Ibid.*

PRÆFATIO. *Ibid.*

De libro Legis, qui *Exodus* nominatur. 890

De Levitico. 892

De Numeris. 893

De Deuteronomio. 896

De Jesu Nave. 902

De Psalmis. *Ibid.*

De Proverbiis. 913

De Ecclesiaste. 925

De Cantico canticorum. *Ibid.*

De libro Job. 926

De libro Osee. 928

De libro Joel. *Ibid.*

De libro Amos. *Ibid.*

De libro Michae. 929

De libro Habacuc. 930

De libro Sophonie. *Ibid.*

De libro Zacharie. 931

De libro Malachie. *Ibid.*

De libro Isaie. 932

De libro Jeremie. 937

De libro Ezechielis. 941

De libro Sapientie. 947

De Ecclesiastico. 948

De libro Tobie. 960

De Evangelio secundum Mattheum. 970

De Evangelio secundum Marcum. 980

De Evangelio secundum Lucam. 985

De Evangelio secundum Joannem. 992

De libro Actuum Apostolorum. 993

De Epistola B. Pauli ad Romanos. 994

De Epistola I. B. Pauli ad Corinthios. 999

De Epistola II. B. Pauli ad Corinthios. 1007

De Epistola B. Pauli ad Galatas. 1011

De Epistola B. Pauli ad Ephesios. 1012

De Epistola B. Pauli ad Philippenses. 1013

De Epistola I. B. Pauli ad Thessalonicenses. 1017

De Epistola II. B. Pauli ad Thessalonicenses. 1018

De Epistola B. Pauli ad Colossenses. 1019

De Epistola I. B. Pauli ad Timotheum. 1020

De Epistola II. B. Pauli ad Timotheum. 1023

De Epistola B. Pauli ad Timm. 1023

De Epistola B. Pauli ad Philemonem. 1026

De Epistola ad Hebraeos. *Ibid.*

De Epistola I. Petri. 1029

De Epistola II. Petri. 1032

De Epistola Jacobi. 1035

De Epistola I. Joannis. 1036

De Epistola II. Joannis. 1039

De Epistola III. Joannis. *Ibid.*

De libro Apocalypsis. 1040

ADMONITIO IN LIBROS DE CONSENSU EVANGELISTARUM. *Ibid.*

S. AURELI AUGUSTINI, HIPONENSIS EPISCOPI, DE CONSENSU EVANGELISTARUM LIBRI QUATUOR. 1041-1042

LIBER PRIMUS. — Dicto breviter de Evangelistarum auctoritate, numero, ordine ac varia scribendi ratione, Augustinus, priusquam de eorumdem consensu agat, illis hoc libro occurrit qui vel moventur cur Christus ipse nihil scripserit, vel fingunt scriptos ab ipso fuisse libros de magicis; quique adversus evangelicam doctrinam jactitant Christi discipulis non tantum magistro suo amplius tribuisse quam re vera erat, dicendo illum Deum; sed etiam deum cultum prohibendo, non hoc docuisse quod ab ipso didicissent. Contra quos doctrinam Apostolorum ex prophetarum eloquiis vindicat, ostendens Deum Israel solum colendum esse qui solus a Romanis quod deos alios celi secum veta-

ret, ante non receptus, jam demum Romanum imperium suo nomini subjugavit, atque apud omnes gentes, uti per suos prophetas futurum promiserat, idola communit per Evangelii predicationem. *Ibid.*

CAPUT PRIMUM. Evangeliorum auctoritas. *Ibid.*

II. Ordo Evangelistarum, et scribendi ratio. 1045

III. Mattheus cum Marco ad regiam, Lucas ad sacerdotalem Christi personam intentionem retulit. 1044

IV. Joannes ipsius divinitatem exprimentam curavit. 1045

V. Virtutes duae, circa contemplativam Joannes, circa activam Evangelistae alii versantur. *Ibid.*

VI. Quatuor animalia ex Apocalypsi de quatuor Evan-

- gelistis alii alijs aptius intellexerunt. 1018
- VII. Causa suscepi ti operis de Evangelistarum consensu. Occurritur his qui dicunt Christum nihil scripsisse, discipulos vero ejus Deum illum praedicantem innotuisse. 1017
- VIII. si fama narrante Christus creditur sapientissimos, cur majori fama predicante non credatur Deus. 1018
- IX. Quidam fingunt Christum scripsisse libros de Magicis. 1049
- X. Eosdem libros Petro et Paulo inscriptos quidam delirant. *ibid.*
- XI. In eos qui somniant Christum magica arte populos ad se convertisse. 1050
- XII. Judaeorum Deus, illis subjagatis, ideo non fuit a Romanis receptus, quod is juberet se solum colli simulacris delectis. *ibid.*
- XIII. Judaeus cur Deus passus est subjagari. 1051
- XIV. Deus Hebraeorum victis illis se victum non esse ostendit idolorum eversione et gentium omnium ad ipsius cultum conversione. *ibid.*
- XV. Pagani Christum laudare compulsi, in ejus discipulos contumeliosi. 1052
- XVI. Apostoli de subvertendis idolis nihil a Christo vel a prophetis diversum docuerunt. *ibid.*
- XVII. In Romanos qui Deum Israel solum rejecerunt. 1053
- XVIII. Hebraeorum Deus a Romanis non receptus, quia se solum colli veluerit. *ibid.*
- XIX. Illic esse verum Deum. 1054
- XX. Contra Deum Hebraeorum nihil a Paganorum vultibus praedictum reperitur. *ibid.*
- XXI. Hic solus Deus colendus, qui cum alios colli prohibeat, colli non prohibetur ab alijs. 1055
- XXII. Opinio gentium de Deo nostro. *ibid.*
- XXIII. De Jove et Saturno quid augati sint Pagani. 1056
- XXIV. Non omnes deos colunt, qui Deum Israel rejiciunt, nec eum colunt, qui alios colunt. 1058
- XXV. Dii falsi alios colli solum non prohibent, Deum Israel esse Deum verum convincitur ex operibus ejus et praedictis et prophetis. 1059
- XXVI. Idololatria per Christi nomen et Christianorum fidem juxta prophetas eversa. 1060
- XXVII. Urget idololatrarum reliquias, ut demum serviant vero Deo sola ubique subvertenti. 1061
- XXVIII. Praedicta idolorum rejecta. 1062
- XXIX. Deum Israel quidam colant Pagani, si cum vel praeposita elementorum esse opinantur. 1063
- XXX. Deus Israel impletis prophetis jam ubique innuitur. *ibid.*
- XXXI. Prophetia de Christo impleta. 1064
- XXXII. Apostolorum contra idololatriam doctrina vindicatur ex prophetis. 1066
- XXXIII. In eos qui verum humanarum felicitatem per christianam tempora diuinitatem esse conquerruntur. 1068
- XXXIV. Epilogus superiorum. 1069
- XXXV. Mediatoris mysterium antiquis per prophetiam, nobis per Evangelium praedicatur. *ibid.*
- LUCAE SECUNDUS. — Matthaei Evangelium usque ad coenae narrationem ex ordine pertractat Augustinus, cumque eo comparat alia Marc, Lucae et Joannis Evangelia, demonstrans perpetuum inter quatuor Evangelistas reperiri consensum. 1071-1072
- CAPUT PRIMUM. Quare usque ad Joseph generatores Christi commemorarentur, cum de illius semine Christus non sit natus, sed de virgine Maria. *ibid.*
- II. Quomodo sit Christus filius David, cum ex Joseph filii David concubitu non sit natus. *ibid.*
- III. Quare alios progenitores Christi Matthaeus enumerat, alios Lucas. *ibid.*
- IV. Quare quadraginta generationes, excepto ipso Christo, inveniantur apud Matthaeum, cum quatuordecim tri, licet. 1074
- V. Quomodo Matthaei ordini congruat ordo tuus in his quae de conceptu et de infantia vel pueritia Christi alius praetermittit, alius commemorat. 1077
- VI. De ordine praedicationis Joannis Baptiste inter omnes quatuor. 1084
- VII. De duobus Herodibus. 1085
- VIII. Quomodo Matthaeus dicat timuisse Joseph ire cum infante Christo in Jerusalem, propter Archelaum; et non timuisse ire in Galileam, ubi erat tetrarchia Herodes frater ejus. *ibid.*
- IX. Quomodo dicat Matthaeus ideo isse in Galileam Joseph cum infante Christo quia timuit Archelaum pro suo patre regnanti in Jerusalem, cum Lucas dicat ideo isse in Galileam, quia ibi erat Nazareth civitas eorum. 1088
- X. Quomodo Lucas dicat, *ibant parentes ejus per omnes annos in Jerusalem in die solenni pasche* cum illo puero; cum dicat Matthaeus quod metuo Archelaum timerint illuc ire ab Egypto redeuntes. 1087
- XI. Quomodo poterint, completis diebus purificationis matris Christi, sicut Lucas dicit, ascendere cum illo in templum ad peragenda sacrificia, si secundum Matthaeum jam Herodi per Magos notum erat eum natum, pro quo, cum eum quareret, tot occidit infantes. *ibid.*
- XII. De verbis Joannis inter omnes quatuor. 1088
- XIII. De baptizato Jesu. 1092
- XIV. De verbis vocis factae de celo super baptismum. *ibid.*
- XV. Quomodo secundum Joannem Evangelistam dicat Joannes Baptista, *Ego non noveram eum*; cum secundum alios invenitur quod jam noverat eum. 1093
- XVI. De tentato Jesu. *ibid.*
- XVII. De vocatione apostolorum piscantium. 1094
- XVIII. De tempore secessionis Jesus in Galileam. 1097
- XIX. De illo sermone prolixo quem secundum Matthaeum habuit in monte. 1098
- XX. Quomodo dicat Matthaeus centurionem ad eum accessisse: *pro puero suo*, cum Lucas dicat quod amicos ad eum misisset. 1100
- XXI. De sermone Petri quo ordine narratum sit. 1101
- XXII. De ordine rerum quae post hoc narrat, utrum nil inter se dissentiant Matthaeus, Marcus et Lucas. 1102
- XXIII. De illo qui ait Domino, *sequar te quocumque ibis*, et alijs quae juxta sunt, quo ordine narrentur a Matthaeo et Luca. 1103
- XXIV. De transfiguratione ejus, ubi dormivit in navicula, et de expulsiis demoniis, quos permisit in porcos, quando ea quae gesta vel dicta sunt, conveniant inter Matthaeum, Marcum et Lucam. 1104
- XXV. De paralytico cui dixit, *resistit tibi peccata*, et, *tolle grabatum tuum*, maxime utrum locus ubi hoc factum est, conveniat inter Matthaeum et Marcum; quia Matthaeus dicit in civitate sua, Marcus autem in Capharnaum. 1105
- XXVI. De vocatione quoque Matthaei, utrum Marco et Luca, qui dicunt Levin Alphaei, idem Matthaeus congruat. 1106
- XXVII. De convivio ubi obiectum est ei quod cum peccatoribus manducaret, et quod non jejunarent discipuli ejus, quod videtur alius alios dicere a quibus obiectum sit, et de verbis eorum, responsisque Domini, utrum Matthaeus, Marcus et Lucas, congruat. 1107
- XXVIII. De filia Archisynagogi resuscitata, et muliere quae tetigit fimbriam vestimenti ejus: utrum ordo quo dicta sunt nihil cuiquam eorum adversetur, a quibus dicta sunt; et maxime de verbis Archisynagogi, quibus rogavit Dominum. 1109
- XXIX. De duobus caecis et muto daemone, quae solus Matthaeus dicit. 1111
- XXX. Ubi turbamur misertus misit discipulos suos, datus eis potestatem sanitatum praestandarum, et eis multa mandavit, ordinans quemadmodum viverent; ubi querendum est quomodo Matthaeus Marco et Lucae congruat, maxime de virga quam secundum Matthaeum dicit non ferendam, secundum Marcum autem solum ferendam; et de habitu calceamentorum atque vestium. *ibid.*
- XXXI. Ubi Joannes Baptista misit ad Dominum de carcere discipulos suos, quid Matthaeus et Lucas dicunt. 1111
- XXXII. Ubi exprobravit civitatibus quod non egerint poenitentiam, quod et Lucas dicit: ubi querendum est quemadmodum illi Matthaeus ipso ordine congruat. 1112
- XXXIII. Ubi vocat ad tollendum jugum et sarcinam suam, quemadmodum Matthaeus a Luca non discrepet in narrandi ordine. 1113
- XXXIV. Ubi discipuli spicas velientes manducabant, quemadmodum inter se congruat Matthaeus, Marcus et Lucas in narrandi ordine. 1114
- XXXV. De illo qui manum aridam cum haberet, sabbato curatus est, quemadmodum narratio Matthaei congruat cum Marco et Luca, vel rerum ordine, vel Domini et Judaeorum verbis. 1115
- XXXVI. Considerandum utrum ab isto cujus arida manus sanata est, digrediantur hi tres Evangelistae in nullo sibi adversentur ipso narrationis ordine. 1117
- XXXVII. De muto et caeco qui demonium habebat, quomodo Matthaeus Lucasque consentiant. 1118

XXVIII. Ubi ei dictum est quod in Bethsaida egredi-
damur, quidquid ex ista mensura hucus est de
blasphemia adversus spiritum sanctum, et de diabo-
lus arboribus, utrum in nullo Mathaeus a Lucis
aliis, maxime a Luca, dissimulat. 1118

XXIX. Quod respondit petentibus signum, de dona
propheta et de Minivitis, et de regina ysaeri, et de
spiritu immundo, qui cum exierit in hominem, redit
et invenit domum inundatam, quomodo Mathaeus
Lucis congruat. *ibid.*

L. Ubi ei nuntiata est mater et fratres eius, utrum a
Marco et Luca ordo iste non discrepet. 1119

II. Quod ex navicula turbis locutus est de illi cun-
tis in seminando similes credidi in via, etc., et de illi qui
supereminant sunt zibania, et de grano sinapis,
et de fermento, et quod in domo ecclesiae est, de
thesauro abscondito in agno, et de margarita, et de
sagena missa in mare, et de preferendo de the-
sauro novo et veteri, quomodo Mathaeus et Luca
Mathaeus consentiant, vel in his quae cum illis divergent,
vel narrationis ordine. 1120

III. Quod venit in petrae sciam, et refractura de-
grinavit, cum gentis eius confiterentur et quomodo
consentiant Marco et Luca Mathaeus, maxime utrum
narrandi ordo alibi alibi adversetur. *ibid.*

III. Quomodo Mathaeus inter se concordant Mathaeus,
Marcus et Lucas de verbis discipulis cum apostolis et de
miraculis domini, vel de ipso narrationis or-
dine. 1122

IV. De herode indulo, vel etiam occiso, quo ordine
ab his tribus narratur. 1125

V. Ad mirandum de quinque panibus quo ordine
ab omnia, et quomodo Mathaeus et Luca. 1124

VI. In ipso de quinque panibus narratur quomodo
Mathaeus inter se omnes quatuor concordant. 1125

VII. Quod ambulavit super aquas, quomodo qui Luca
dixerunt inter se concordant et quomodo in illo
loco digrediantur, ubi turas de quinque panibus
pavit. 1127

VIII. Quomodo Mathaeus et Marcus non adversen-
tur in eo quod ab eis tribus narratur quod postea
quam transfretarunt factum sit. 1120

IX. De muliere Chananea quae dixit, *Domine exi-
de micis cadentibus de mensa domini nostri Iesu*,
quomodo inter se Mathaeus Lucasque consentiant. *ibid.*

Cum de septem panibus pavit turbas, utrum inter
se Mathaeus Marcusque consentiant. 1150

I. Quod dicit Mathaeus inde cum venisset in domum
Magdon, quomodo congruat Marco; et in eo quod
petentibus signum respondit heron de Jona. 1151

I. De fermento Phariseorum quomodo cum Marco
conveniat, vel re vel ordine. *ibid.*

II. Cum interrogavit discipulos, quem illum dicerent
homines, utrum nihil inter se repugnet Mathaeus,
Marcus et Lucas, rebus aut ordine. *ibid.*

III. Ubi praenuntiavit discipulis passi nem suam, quae
sit inter Mathaeum, Marcum et Lucam concordantia. 1152

IV. Ubi subiungunt item tres quomodo praeparavit
Dominus ut post eum qui voluisset venire, quam se-
cum concordet. *ibid.*

VI. Quod se Dominus tribus discipulis in monte
ostendit cum Moyse et Elia, quomodo inter se con-
gruant tres isti ordine et rebus, et maxime pro-
pter numerum dierum, quia Mathaeus et Mar-
cus dicunt post sex dies factum, quod Lucas post
octo. 1155

VII. Ubi de adventu Eliae locutus est eis, quae sit con-
venientia inter Mathaeum et Marcum. *ibid.*

VIII. De illo qui ei obtulit filium suum, quem disci-
puli sanare non potuerunt, quomodo tres isti
consentiant etiam ordine narrationis. 1154

IX. Ubi de passione sua cum eis dixisset, contri-
stati sunt, quod tres isti eodem ordine commemo-
rant. *ibid.*

X. Ubi de ore piscis solvit tributum, quod Mathaeus
solus dicit. *ibid.*

II. De puero parvulo quem proposuit imitandum,
de scandalis mundi, de membris corporis scandaliz-
antibus, de angelis parvulorum qui vident faciem
Patris, de una ove ex ovibus centum, de fratre
corripiendo in secreto, de solventis ligandisque
peccatis, de concordia duorum et congregatione
trium, de dimittendis peccatis usque septuagies
septies, de servo cui dimissum est multum debi-
tum, et ipse parvum non dimisit conservo, Mat-
thaeus quomodo Mathaeus ceteris non repugnet. *ibid.*

III. Quando interrogatus est utrum liceat dimittere
uxorem, quomodo inter se consentiant Mat-

thaeus et Marcus, maxime de ipsis interrogatio-
nibus vel de aliis vel de aliorum atque responsis,
in quibus videri non aliquid variare. 1153

LXXII. De parvulis quibus manus imposuit, de dante
cui dixit *Ecce nuncio tuus*, de vinea quo conditi
sunt operarii per horas diversas, quomodo Mathaeus
Lucis alius non repugnet. 1153

LXXIII. Ubi vocat in cathedram discipulis de passione
sua praedixit, et nunc filium Zebedaei cum filiis
suis petit ut unus ex illis ad dexteram eius, alter
ad sinistram sederet, quomodo non repugnet Mat-
thaeus alius duobus. 1157

LXXIV. De ecclesia templo illuminatis, quomodo Mathaeus
non adversetur Marcum vel Lucam vel Marcum. *ibid.*

LXXV. De nomine pulchro quomodo Mathaeus ceteris con-
sentiat, qui solus pulchrum eum meminit. 1158

LXXVI. De expulso Luca, de veritate et ecclesiis, qui
quomodo tres isti non repugnent Iohanni qui
Lucam longe alibi dicit. 1159

LXXVII. De profeta adhaere ficulinea, et quae iuxta nar-
ratum sunt, quomodo non repugnet Mathaeus ceteris,
et maxime Marco de ordine narrationis. 1160

LXXVIII. Cum Dominum interrogaverunt Iudei, in qua
potestate ista faceret, quomodo inter se consen-
tiant isti tres. 1161

LXXIX. De discipulis quibus in craverit patrum ut irent in
viam, et de vinea, quae locata est aliis a piceis,
quomodo non adversetur Mathaeus illis discipulis,
cum quibus eandem ordinem tenet, et maxime in
haec parabola quia omnes tres dicunt de vinea lo-
cata, propter responsionem eorum quibus diceba-
tur, ubi aliquid variare. 1162

LXXX. De nuptiis filii regis ad quas turba invitata
erat, quomodo Mathaeus ordinem tenuerit, propter
Lucam qui tale quiddam alibi dicit. 1165

LXXXI. De iumento Casari reddendo, cuius habeat ima-
gem, et de muliere quae septem maritus unper-
at, quomodo tres isti concordant. *ibid.*

LXXXII. De illis qui commendata sunt duo praecepta
dilectionis Dei et proximi, qui ordo sit narrationum
Mathaei et Marci, ne a Luca discrepare videantur. 1166

LXXXIII. Quod Iudei interrogantur de Christo, cuius eis
filius videatur, utrum non repugnet Mathaeus alius
duobus; quia secundum istum dicitur, *Quid vobis
videtur de Christo? cuius est filius?* Qui respon-
derunt, *David*; secundum illos autem, *Quomodo di-
cent scribae Christi unum filium esse David?* 1167

LXXXIV. De Phariseis sedentibus super cathedram
Moysi, et dicentibus quae non faciunt, ceterisque in
eosdem Phariseis a Domino dictis, utrum sermo
Mathaei congruat alius duobus, et maxime Lucae,
qui non hoc ordine, sed alibi similem commemo-
rat. *ibid.*

LXXXV. Cum praenuntiavit templi eversionem, quomo-
do alius duobus narrandi ordine congruat. 1169

LXXXVI. De sermone quem habuit in monte Oliveti,
quaerentibus discipulis quando erit consummatio,
quomodo tres isti inter se congruant. 1150

LXXXVII. Quod commemorat Mathaeus et Marcus ante
Bethaniam futurae Pascae, et postea dicunt quod in
Bethania iuit, quomodo non repugnet Iohanni, qui
cum ipsis narrat hoc item quod factum est in Be-
thania, et dicit, *Ute sex dies Pascae*. 1152

LXXXVIII. De cena in Bethania, ubi mulier unguento
pretioso Dominum perfudit, quomodo inter se con-
gruant Mathaeus, Marcus et Iohannes, et quomodo
Lucis non adversetur tale aliquid alio tempore
commemoranti. 1154

LXXXIX. Ubi mittit discipulos ut praepararent ei man-
ducare Pascha, quomodo inter se congruant Mathaeus,
Marcus et Lucas. 1155

LIBER TERTIUS. — Evangelistarum a cenae narratione
ad Evangelii finem concordia, collato simul ordine
que digesto singulorum contextu, demonstra-
tur. 1157-1158

CAPUT PRIMUM. De cena Domini, et de expresso tra-
ditore eius, quomodo inter se quatuor conve-
niant. *ibid.*

II. De praedicta negatione Petri, quomodo Mathaeus osten-
datur nihil inter se repugnare. *ibid.*

III. De his quae dicta sunt a Domino donec exiret de
domo ubi convenerant, quomodo nihil discre-
pare monstrantur. 1163

IV. De his quae gesta sunt in illo praedio vel horto,
quo ex illi domo post cenam venerunt, quomodo
trium, et est Mathaei, Marci et Lucis consentia
demonstretur, quoniam Iohannes de hoc tacet. 1164

- TRACT. LIII. Ab eo quod scriptum est, *Cum credidit tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum*; usque ad id, *dilexerunt gloriam hominum magis quam gloriam Dei*. Cap. xii, §. 57-58. 1774
- TRACT. LIV. Ab eo quod scriptum est, *qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me*; usque ad id, *Quae ego loquor, sicut dixit mihi Pater, ita loquor*. Cap. xii, §. 44-50. 1780
- TRACT. LV. Ab eo loco, *ante diem festum paschae, sciens Jesus quia venit hora ejus*; usque ad id, *Et cepit lavare pedes discipulorum, et extergere hiis quo erat praerinctus*. Cap. xiii, §. 1-3. 1781
- TRACT. LVI. Ab eo quod scriptum est, *Venit ergo ad Simonem Petrum, etc.*, usque ad id, *Qui hiis est non indiget nisi ut pedes lavet, si est mandatus totus*. Cap. xiii, §. 6-10. 1787
- TRACT. LVII. Quoniam modo Ecclesia timeat impudare pedes, dum pergit ad Christum. 1789
- TRACT. LVIII. Ab eo quod Dominus dicit, *Et vos mundi estis, sed non omnes*; usque ad id, *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis*. Cap. xiii, §. 10-13. 1792
- TRACT. LVII. Ab eo quod Dominus dicit, *men, amen dico vobis: non est servus in domo domini suo*; usque ad id, *qui autem me accipit, accipiat eum qui misit me*. Cap. xiii, §. 10-20. 1793
- TRACT. LX. In illud, *Cum haec dixisset, venit turbatus est spiritu*. Cap. xiii, §. 21. 1797
- TRACT. LXI. Ab eo quod Dominus ait, *men, amen dico vobis quia unus est vobis tradit me*; usque ad id, *hic est enim ego fructum patris per quem vivo*. Cap. xiii, §. 21-26. 1799
- TRACT. LXII. Ab eo quod scriptum est, *Et cum turbae set ponent, dedit iudeis*; usque ad id, *tunc clarificatus est Filius hominis*. Cap. xiii, §. 23-31. 1801
- TRACT. LXIII. De eo quod Dominus ait, *venite clarificatus est Filius hominis*; usque ad id, *Et continuo clarificabit eum*. Cap. xiii, §. 31, 32. 1803
- TRACT. LXIV. In id quod Dominus dicit, *Filioli adhuc modicum vobiscum sum; quaeritis me, et sicut dixi iudeis, quo ego vado, vos non potestis venire*; et vobis dico modo. Cap. xiii, §. 33. 1803-1808
- TRACT. LXV. In id quod Dominus ait, *mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut dilexi vos, et vos invicem diligite*; in hoc cognoscant omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem habueritis in invicem. Cap. xiii, §. 34, 35. 1807-1808
- TRACT. LXVI. De eo quod sequitur, *Dicit ei Simon Petrus: Domine, quo vadis?* usque ad id, *men amen dico tibi, non cavabis gallus, donec ter me neges*. Cap. xiii, §. 36-38. 1810
- TRACT. LXVII. De eo quod Dominus dicit, *Non turbetur cor vestrum*; usque ad id, *Iterum venio, et accipiam vos ad me ipsum*. Cap. xiv, §. 1-5. 1811-1812
- TRACT. LXVIII. In eadem lectionem. 1813
- TRACT. LXIX. In id quod Dominus dicit, *Et quo ego vado scitis, et videri scitis*; usque ad id, *nemo venit ad Patrem, nisi per me*. Cap. xiv, §. 1-6. 1813
- TRACT. LXX. De eo quod Dominus ait, *et cognovistis me, et Patrem meum nique cognovistis*; usque ad id, *Non credis quia ego in Patre, et Pater in me est?* Cap. xiv, §. 7-10. 1818
- TRACT. LXXI. In id quod Dominus dicit, *Verba quae ego loquor vobis, a meipso non loquor*; usque ad id, *Si quis petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam*. Cap. xiv, §. 10-14. 1820
- TRACT. LXXII. In eadem lectionem. 1822
- TRACT. LXXIII. Item in eadem lectionem. 1824
- TRACT. LXXIV. De eo quod ait, *Si diligitis me, mandata mea servate*; usque ad id, *quod vos manebit, et in vobis erit*. Cap. xiv, §. 15-17. 1826
- TRACT. LXXV. De eo quod ait Jesus, *Non relinquam vos orphanos*; usque ad id, *Et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum*. Cap. xiv, §. 18-21. 1829
- TRACT. LXXVI. De eo quod sequitur, *Licit ei Judas, non ille scariotes, etc.*, usque ad id, *Sermo quem audistis non est meus, sed ejus qui misit me, Patris*. Cap. xiv, §. 22-24. 1831
- TRACT. LXXVII. De eo quod sequitur, *Haec locutus sum vobis apud vos manens*; usque ad id, *Faciem meam do vobis; non quomodo mundus dat, ego do vobis*. Cap. xiv, §. 23-27. 1833
- TRACT. LXXVIII. In id quod Dominus dicit, *Non turbetur cor vestrum, neque formidet, etc.* Cap. xiv, §. 27-28. 1835
- TRACT. LXXIX. De eo quod ait, *Et nunc dixi vobis priusquam fiat, etc.*, usque ad id, *Surgite, camus hinc*. Cap. xiv, §. 29-31. 1837
- TRACT. LXXX. De eo quod dicit, *Ego sum vobis vera, et inter montes agricola est*; usque ad id, *nam vos enim et ego propter sermonem quem locutus sum vobis*. Cap. xv, §. 1-5. 1839
- TRACT. LXXXI. De eo quod ait, *Memete in me, et ego in vobis*; usque ad id, *Quodcumque volueritis petitis, et fiet vobis*. Cap. xv, §. 4-7. 1841
- TRACT. LXXXII. De eo quod Dominus dicit, *in hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferat*; usque ad id, *Et maneo in ejus dilectione*. Cap. xv, §. 8-10. 1842
- TRACT. LXXXIII. In haec verba, *Haec locutus sum vobis, ut quantum motum in vobis sit, et quantum vestrum impleatur. Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos*. Cap. xv, §. 11, 12. 1844
- TRACT. LXXXIV. In illud, *Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis*. Cap. xv, §. 13. 1846
- TRACT. LXXXV. De eo quod dicit, *Vos amici mei estis, si feceritis quae praecepit vobis. Jam non dico vos servos; qui servus nescit quid faciat dominus ejus*. Cap. xv, §. 14, 15. 1848
- TRACT. LXXXVI. De eo quod Dominus ait, *Vos autem dicitis amicos, usque ad id, et quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Cap. xv, §. 15, 16. 1850
- TRACT. LXXXVII. De eo quod ait Jesus, *Haec mando vobis ut diligatis invicem*; usque ad id, *sed ego elegi vos de mundo; propterea odit vos mundus*. Cap. xv, §. 17-19. 1852
- TRACT. LXXXVIII. De eo quod dicit Jesus, *Memento te sermonis mei, etc.*, usque ad id, *Sed haec omnia facient vobis propter nomen meum, quia nesciant enim qui mitti me*. Cap. xv, §. 20, 21. 1854
- TRACT. LXXXIX. De eo quod dicit Dominus, *si non viderem, et locutus eis fuissim*; usque ad id, *qui me odit, et Patrem meum odit*. Cap. xv, §. 22, 23. 1856
- TRACT. XC. In illud, *qui me odit, et Patrem meum odit*. Cap. xv, §. 23. 1858
- TRACT. XCI. Si opera non fecissem in eis, quae nemo alius fecit; usque ad id, *quia odio habuerunt me gratis*. Cap. xv, §. 24, 25. 1860
- TRACT. XCII. In haec verba, *Cum autem venerit Paraclitus quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, etc.* Cap. xv, §. 26, 27. 1862
- TRACT. XCIII. De eo quod Dominus dicit, *Haec locutus sum vobis, ut non scandalizemini*; usque ad id, *Sed haec locutus sum vobis, ut, cum venerit hora eorum, reminiscamini, quia ego dixi vobis*. Cap. xvi, §. 1-4. 1864
- TRACT. XCIV. De eo quod dicit Jesus, *Haec autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram*; usque ad id, *si autem abiero, mittam cum ad vos*. Cap. xvi, §. 5-7. 1868
- TRACT. XCV. In haec verba superioris lectionis, *Cum venerit ille, arguet mundum de peccato, et de justitia, etc.* Cap. xvi, §. 8-11. 1870
- TRACT. XCVI. In haec verba, *adhuc multa habeo vobis dicere; sed non potestis portare modo; cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem*. Cap. xvi, §. 12, 13. 1873
- TRACT. XCVII. In eadem lectionem. 1877
- TRACT. XCVIII. In eadem lectionem. 1880
- TRACT. XCIX. In illud, *Non enim loquetur a semetipso, sed quaecumque audiet, loquetur*. Cap. xvi, §. 13. 1882
- TRACT. C. In ejusdem lectionis verba postrema. 1890
- TRACT. CI. De eo quod Dominus dicit, *Modicum et jam non videbitis me*; usque ad id, *Et in illo die me non rogabitis quidquam*. Cap. xvi, §. 16-23. 1895
- TRACT. CII. De eo quod Dominus ait, *Amen, amen dico vobis, si quis petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*; usque ad id, *Iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem*. Cap. xvi, §. 25-28. 1896
- TRACT. CIII. De eo quod sequitur, *Dicunt ei discipuli ejus: Ecce nunc palam loqueris; usque ad id, Sed confutale, ego vici mundum*. Cap. xvi, §. 29-33. 1899
- TRACT. CIV. In id quod sequitur, *Haec locutus est Jesus, et sublevis oculis in caelum dixit: Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut Filius clarificet te*. Cap. xvi, §. 1. 1901
- TRACT. CV. Ab eo quod Dominus ait, *Et Filius tuus clarificabitur*; usque ad id, *claritate quam habuit priusquam mundus esset, apud te*. Cap. xvi, §. 1-3. 1904

- TRACT. CVL De eo quod Dominus dicit, *Manifestari nomen tuum hominibus*, usque ad id, *Et crediderunt quia tu me misisti*. Cap. xvii, §. 6-8. 1908
- TRACT. CVL De eo quod dicit Jesus, *Ego pro eis rogo*, etc., usque ad id, *Et habeant gloriam meam in seculum in sanctis*. Cap. xvii, §. 9-15. 1912
- TRACT. CVL De eo quod ait Jesus, *Ego dedi eis scripturam tuam*, usque ad id, *Et sint et ipsi sanctificati in veritate*. Cap. xvii, §. 14-19. 1913
- TRACT. CLX. In illud, *Non pro his autem rogo tantum, sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me*. Cap. xvii, §. 20. 1917
- TRACT. CLX. De eo quod sequitur, *Et omnes unum sint*, etc., usque ad id, *Et dilexisti eos, sicut et me dilexisti*. Cap. xvii, §. 21, 25. 1920
- TRACT. CLX. De eo quod Dominus dicit, *Pater, quos dedisti mihi, rolo ut ubi ego sum, et isti sint in cum*, usque ad id, *Et dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis*. Cap. xvii, §. 24-26. 1923
- TRACT. CLXII. In id quod sequitur, *Hec cum dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis*, etc., usque ad id, *Comprehenderunt Jesum, et ligaverunt eam*. Cap. xviii, §. 1-12. 1929
- TRACT. CLXIII. Ab eo quod legitur, *Et adduxerunt eum ad Annam primum*, usque ad id, *Iterum ergo negavit Petrus, et statim gallus cantavit*. Cap. xviii, §. 13-27. 1932
- TRACT. CLXIV. Ab eo loco, *Adducunt ergo Jesum ad Caipham in pretorium*, usque ad id, *Et Sermo Jesu impleretur quem dixit, significans quia morte esset mortuus*. Cap. xviii, §. 28-52. 1936
- TRACT. CLXV. De eo quod dicitur, *Introivit ergo iterum in pretorium Pilatus*, usque ad id, *Erant autem Zarababab lathro*. Cap. xviii, §. 53-59. 1938
- TRACT. CLXVI. In id quod sequitur, *Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit*, usque ad id, *Superceperunt autem Jesum, et eduxerunt*. Cap. xix, §. 1-16. 1941
- TRACT. CLXVII. De eo quod sequitur, *Et beatus sibi crucem, exiit in eum qui dicitur calvarie locum*, usque ad id, *Respondit Pilatus: quod scripsi, scripsi*. Cap. xix, §. 17-22. 1944
- TRACT. CLXVIII. In haec verba, *Milites ergo eum crucifixerunt eum, acceperunt vestimenta ejus*, etc. Cap. xix, §§. 23, 24. 1947
- TRACT. CLXIX. Ab eo quod sequitur, *Et milites quidem haec fecerunt*, usque ad id, *Et inclinato capite tradidit spiritum*. Cap. xix, §. 24-50. 1950
- TRACT. CLXX. Ab eo quod sequitur, *Judaei ergo, quoniam parascue erat*, etc., usque ad id, *Quidam enim scribunt scripturam, quia oportet eum a mortuis resurgere*. Cap. xix, §. 51-62, et cap. xx, §. 1-9. 1952
- TRACT. CLXXI. De eo quod sequitur, *Abierunt ergo iterum ad semetipsos discipuli*, usque ad id, *Venti qui non viderunt et crediderunt*. Cap. xx, §. 10-29. 1953
- TRACT. CLXXII. De eo quod sequitur, *Sed et alia signa fecit Jesus*, usque ad id, *Et cum tantum essent, non est scissum rete*. Cap. xx, §§. 30, 31, et cap. xxi, §. 1-41. 1959
- TRACT. CLXXIII. De eo quod dicit Jesus, *Venite, praedete*, usque ad id, *Hoc autem dixit, significans quia morte clarificaturus esset Deum*. Cap. xxi, §. 42-49. 1963
- TRACT. CLXXIV. Ab eo loco, *Et cum hoc dixisset, dicit ei: Sequere me*, etc., usque in finem Evangelii. Cap. xxi, §. 49-25. 1969
- S. AURELI AUGUSTINI, HIPONENSIS EPISCOPI, IN EPISTOLAM JOANNIS AD PARTHOS TRACTATUS DECEM. 1977-1978
- PROLOGUS. 1978
- TRACTATUS PRIMUS.—De eo quod Joannes scribit, *quod erat ab initio, quod audimus, et quod vidimus*, etc., usque ad id, *quoniam tenebrae excaverant oculos ejus*. Cap. i, et cap. ii, §. 1-11. 1980
- TRACT. II. Ab eo versiculo, *Scribo vobis, filiioli, quia remittitur vobis peccata per nomen ejus*, usque ad istum, *qui autem fecerit voluntatem dei, manet in aeternum, sicut et ipse manet in aeternum*. Cap. ii, §. 12-17. 1988
- TRACT. III. De eo quod sequitur, *Pueri, nescitis hora* etc., usque ad id, *et nemo ipsius docet vos de omnibus*. Cap. ii, §. 18-27. 1997
- TRACT. IV. De eo quod sequitur, *Et verax est, et non est mendax*, usque ad id, *in hoc manifestatus est Filius dei, ut solcat opera diaboli*. 2003
- TRACT. V. In id quod sequitur, *omnis qui natus est ex Deo, non facit peccatum*, usque ad id, *non diligamus verbo tantum et lingua, sed opere et veritate*. Cap. iii, §§. 9, 10. 2012
- TRACT. VI. In illud, *Et in hoc cognoscimus quia ex veritate venimus*, usque ad id, *Et hic est antichristus, de quo scribitur*, etc. Cap. iii, §. 19-24, et cap. iv, §. 1-5. 2019
- TRACT. VII. De eo quod sequitur, *Jam vos ex Deo estis filii*, usque ad id, *Leoni nunc vidit iniquum*. Cap. iv, §. 1-12. 2029
- TRACT. VIII. De eo quod sequitur, *Si diligamus invicem*, usque ad id, *Deus dilectio est*, et *qui diligit Deum, diligit et fratrem suum*. Cap. iv, §. 12-16. 2033
- TRACT. IX. De eo quod sequitur, *in hoc perfecta est dilectio in nobis*, usque ad id, *Et hoc nuntiatum habemus ab ipso, et qui diligit Deum, diligit et fratrem suum*. Cap. iv, §. 17-21. 2033
- TRACT. X. De eo quod sequitur, *omnis qui credit quod Iesus Christus filius Dei natus est*, usque ad id, *et qui non diligit Deum, non diligit et fratrem suum*. Cap. v, §. 1-15. 2035
- S. AURELI AUGUSTINI, HIPONENSIS EPISCOPI, EXPOSITIO QUARTAE DECI PROPOSITIONUM EX EPISTOLA AD ROMANOS. 2063-2064
- S. AURELI AUGUSTINI, HIPONENSIS EPISCOPI, EPISTOLA AD ROMANOS INCLUSA EXPOSITIO. — LIBER PRIMUS, in quo sententia tantummodo expeditur, et disputatur de peccato in spiritu sanctum. 2087-2088
- S. AURELI AUGUSTINI, HIPONENSIS EPISCOPI, EPISTOLA AD GALATAS EXPOSITIO LIBER UNUS. 2103-2103
- APPENDIX TOMI II OPERUM S. AUGUSTINI, complectens aliquot in scripturam tractatus qui olim falso adseribentur. 2139-2150
- ADMONITIO IN PRINCIPUM DE MIRABILIBUS SACRAE SCRIPTURAE. 1944
- DE MIRABILIBUS SACRAE SCRIPTURAE LIBRI TRES. 1944
- LIBER PRIMUS. — De Moyse Pentateucho. 2151-2152
- CAPUT PRIMUM. De Deo creatore et constitutione creaturarum. 1944
- II. De rationatissimum naturarum dissimili peccato. 1944
- III. De Abel et Habel, primatum tenentibus in hominum iustitia. 2154
- IV. De eo quod terrena tantum animalia in diluvio mortificata sunt. 2155
- V. De animalibus que nec in terra tantum vivere, nec in aqua tantum assunt, quod diluvium evaserint. 2156
- VI. De eruptione aquarum diluvii. 2157
- VII. De recessu aquarum diluvii. 2158
- VIII. De cursu solis et lune in diluvio. 1944
- IX. De dispersione linguarum. 2161
- X. De seductione virginitatis. 1944
- XI. De uxore Loth in statuam salis mutata. 2162
- XII. De Sara nonagenaria pariente filium. 1944
- XIII. De Isaac quem vidit Agar ejecta cum filio. 1944
- XIV. De ariete quem Abraham obtulit pro filio. 1944
- XV. De Jacob et Joseph, quare unus in terra reprobationis, alter in Aegypto sepelitur. 1944
- XVI. De Moyse et rubro in archa. 2165
- XVII. De duobus signis, id est manu in sinum conversam, et virga in colubum mutata. 2164
- XVIII. De aqua in sanguinem versa. 1944
- XIX. De ceteris plagis Aegyptiorum. 2166
- XX. De recedente et siccato mari rubro. 2167
- XXI. De carmine consono filiorum Israel. 1944
- XXII. De aquis indicatis in Marali. 2168
- XXIII. De manna pluvie de celo. 2169
- XXIV. De patra percussa in archa. 1944
- XXV. De filiis Moyse, quare ductus sacerdotum privati sunt. 2170
- XXVI. De jejuniis quadraginta dierum. 1944
- XXVII. De populo carnes postulante. 1944
- XXVIII. De Ethiopia uxore Moyse, et lepra murrin-patris Marle. 2171
- XXIX. De Chore et Dathan et Abiron. 1944
- XXX. De plaga quae descendit in populum, quando Moyses iugit in tabernaculum. 1944
- XXXI. De virga Aaron quae fronduerat. 1944
- XXXII. De iura his perennis in Cades. 1944
- XXXIII. De serpente aereo. 1944
- XXXIV. De Balaam et asina ejus. 2173
- XXXV. De Moyse pergente in montem Abarim. 2173
- LIBER SECONDUS. — De Prophetia. 2173-2174
- CAPUT PRIMUM. De I. S. Filio Nati, et direpto Jordane in transitu populi. 1944
- II. De calcamentis et vestibus filiorum Israel. 1944
- III. De subversione Jericho. 2173
- IV. De sole et luna stantibus ad imperium Josue. 2176
- V. De Gedeone et duobus signis. 2177
- VI. De samsonis fortitudine in capillis. 1944
- VII. De arca Domini in terra Philistinum. 1944

VIII. De coeli fragore quo territi sunt Allophyli.	2178	X. De panibus et piscibus saturantibus millia populo-	2197
IX. De vocibus et pluvius quando Saul ordinatus est.	<i>ibid.</i>	rum.	
X. De Saul prophetante inter prophetas.	<i>ibid.</i>	XI. De visione Domini in monte cum Moyse et Elia	<i>ibid.</i>
XI. De Samuele suscitato a Pythone.	2179	colloquentibus.	2198
XII. De percussione Osæ.	<i>ibid.</i>	XII. De Lazaro et cæteris resuscitatis mortuis.	2199
XIII. De David numerante populum.	2180	XIII. De solis eclipsi in passionis Domini.	<i>ibid.</i>
XIV. De duobus signis juxta altare Bethel.	<i>ibid.</i>	XIV. De corporibus sanctorum venientibus de monu-	<i>ibid.</i>
XV. De trium annorum et sex mensium siccitate.	<i>ibid.</i>	mentis suis post resurrectionem Domini.	2200
XVI. De vidua in Sarepta Sidoniorum.	2181	XV. De cibo Domini post resurrectionem.	<i>ibid.</i>
XVII. De mortuo unico viduæ filio quem suscitavit	<i>ibid.</i>	XVI. Petrus paralyticum restituit.	<i>ibid.</i>
Elías.	2182	XVII. Virtus Petri.	<i>ibid.</i>
XVIII. De holocausto in monte Carmeli.	<i>ibid.</i>	ADMONITIO IN OPUSCULO DE BENEDICTIONIBUS JACOB PA-	2199-2200
XIX. De quadraginta dierum jejunio.	2183	TRIARCHÆ.	<i>ibid.</i>
XX. De igne descendente super quinquagenarios.	<i>ibid.</i>	DE BENEDICTIONIBUS JACOB PATRIARCHÆ.	2200-2206
XXI. De transeuntibus Jordanem Elia et Elisæo.	2185	ADMONITIO IN LIBRO QUESTIONUM VETERIS ET NOVI TE-	2207-2208
XXII. De ascensione Eliæ.	<i>ibid.</i>	STAMENTI.	2215-2214
XXIII. De virtutibus Elisæi.	<i>ibid.</i>	ELENCHUS QUESTIONUM.	2240-2250
XXIV. De lepra Naaman curata, et adhærente Giezi.	2184	QUESTIONES VETERIS ET NOVI TESTAMENTI.	2291-2302
XXV. De ferri supernatione.	2185	EX VETERI TESTAMENTO.	2411-2412
XXVI. De victoria per Elisæum.	<i>ibid.</i>	EX NOVO TESTAMENTO.	2413-2416
XXVII. De captivitate populi, et Sennacherib veniente	2186	QUESTIONES EX UTROQUE MIXTUM.	2417-2418
in Judæam.	2187	QUESTIONUM EX VETERI TESTAMENTO PARS SECUNDA.	<i>ibid.</i>
XXVIII. De infirmitate et signo Ezechie.	2188	QUESTIONUM EX NOVO TESTAMENTO PARS SECUNDA.	<i>ibid.</i>
XXIX. De captivitate Babylonica.	2189	QUESTIONUM EX UTROQUE MIXTUM PARS SECUNDA.	2417-2418
XXX. De Daniele clarente in Babylone.	<i>ibid.</i>	ADMONITIO DE EXPOSITIONE IN APOCALYPSIM.	2417-2418
XXXI. De tribus pueris qui ignis tormentum sine læ-	2190	EXPOSITIONE IN APOCALYPSIM B. JOANNIS.	<i>ibid.</i>
sura evaserunt.	2191	Homilia prima.	2417-2418
XXXII. De Daniele quiescente in lacu leonum.	2192	Homil. II.	2417
XXXIII. De Esdra restituente legem.	2193	Homil. III.	2421
XXXIV. De bellis præcipuis quæ Domini auxilio per-	<i>ibid.</i>	Homil. IV.	2423
acta sunt.	2194	Homil. V.	2424
LIBER TERTIUS. — De novo Testamento.	2195	Homil. VI.	2425
CAPUT PRIMUM. De visione Zachariæ et nativitate	<i>ibid.</i>	Homil. VII.	2429
Joannis Baptiste.	2196	Homil. VIII.	2432
II. De incarnatione Domini nostri Jesu Christi, et na-	2197	Homil. IX.	2433
tivitate ex Maria Virgine.	2198	Homil. X.	2435
III. De pastoribus quibus angeli natum infantem nun-	<i>ibid.</i>	Homil. XI.	2436
tiauerunt.	2199	Homil. XII.	2438
IV. De magis ab Oriente et stella duce.	2199	Homil. XIII.	2439
V. De baptismo Christi.	2199	Homil. XIV.	2441
VI. De Christi tentatione et jejunio.	2199	Homil. XV.	2442
VII. De virtutibus Evangelii usque ad ambulationem	<i>ibid.</i>	Homil. XVI.	2443
super mare.	2197	Homil. XVII.	2445
VIII. De ambulante Domino super undas.	2197	Homil. XVIII.	2447
IX. De cæteris virtutibus Domini nostri Jesu Christi.	<i>ibid.</i>	Homil. XIX.	2450

EXPLICIT TOMI TERTII PARS POSTERIOR.